

สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุน

หมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี

THE STUDY OF PROBLEM AND SOLUTIONS FOR VILLAGE

AND COMMUNITY FUND MANAGEMENT

AMPHOE PAKKRET, NONTHABURI

ดร. เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2555

งานวิจัย	การศึกษาศาปปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ผู้วิจัย	ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์
พ.ศ.	2555
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวลัย เพชรโรจน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่ม (Categories) และเป็นแบบแผน (Pattern) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที และค่าทดสอบเอฟ แล้วทดสอบเป็นรายค่าภายหลังด้วยวิธีของ LSD

1. สภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน และด้านการบัญชี ตามลำดับ

3. แนวทางแก้ไขการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์

3.1 ด้านบุคลากรบริหารกองทุน ควรจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ที่นโยบายกำหนด และการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้เลือกตามความรู้ความสามารถโดยมีการตั้งเวทีประชาคมใหม่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่แทนชุดเก่าที่หมดความน่าเชื่อถือ

3.2 ด้านสมาชิกกองทุน ควรปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกองทุน และให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิกและนำเงินออมมาค้ำเงินกู้

3.3 ด้านการบัญชี ควรมีการจัดทำรายรับ-รายจ่ายให้ระบบบัญชีมีมาตรฐานเดียวกัน และการจัดทำบัญชี-งบดุลถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้

3.4 ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ควรจัดให้มีรูปแบบการบูรณาการโดยประชาชนมีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข คู่มือปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน

3.5 ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ควรให้ผู้ประสานงานหลัก คือศูนย์ประสานงานเครือข่ายทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล และสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

3.6 ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ควรส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้กรรมการและสมาชิกกองทุนมีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง และจัดอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องโดยให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

Abstract

Research	The Study of Problem and Solutions for village and Community fund management, Amphoe Pak Kret. Nonthaburi.
The Researcher	Saovanard Leklersindhu
Year	2012
Advisor	Professor Dr. Laddawan Petchoj

The purposes of this research 1) to study the problem in village and community fund committee in fund management, Amphoe Pak Kret. Nonthaburi. 2) to compare problem in village and community fund committee in fund management, Amphoe Pak Kret. Nonthaburi classified by personal factors. 3) to study solutions in village and community fund committee in fund management, Amphoe Pak Kret. Nonthaburi. Analyzing data from interviews and content analysis as a group and pattern. The sample used in the study village and community fund committee total 354 people. The research tool used in collecting data was questionnaire. The statistical data analysis computer program by calculating the of the collected data was accomplished by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and has been checked in comparison by LSD method.

The result showed that:

1. The problem in village and community fund committee in fund management was average at a moderate. And considering the aspect member of the fund was at a high level. The other side were moderate. It sorted from the mean were Personnel management funds, Planning funds, Information on the fund, village collecting funds and Accounting.
2. The compare problem in village and community fund committee in fund management found that the respondents with different genders, age, educational, occupations and position had significantly different satisfactions.
3. Solutions for fund administration and urban villages by analyzing data from interviews.

3.1 Personnel management funds should provide for the election of directors shall be the policy of the Act. And Selection Committee to choose the ability to set the stage for a new community to elect a new board of directors is set to lose credibility.

3.2 Member of the funds should raise awareness to the members a sense of ownership of funds. And knowledge of credit analysis. Promote savings and savings for members and the term loan.

3.3 Accounting should be made revenue - expenses for a standard account. And the preparation of accounts - balance sheet is current can be monitored.

3.4 Planning funds should be provided in the form of integration is driven by public policy to transform policy into action. Has prepared a guide for practitioners. General preparation of village and community.

3.5 Information on the fund should be the main coordinator. The center acts as a liaison between the district and the district network link exchange between communities.

3.6 Village collecting funds should promote the development of the Board and the Fund's ability to finance its own management system. Education and training continues to have a better understanding of the intended use of loan funds.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2555 โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดีวิทยาลัยราชพฤกษ์ อาจารย์สันธยา ดารารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และได้รับความเมตตาความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง และข้อบกพร่องต่างๆ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ พิศเพลิน เจียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ โอพิทักษ์จิวัน และ ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร และอาจารย์เกษมสุข จันตะ ที่คอยแนะนำเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ นายณที ขลิบทอง อาจารย์บุญโฮม อินทร์ทอง นายมนัส พนมนิเวศน์ นายธัญญ์บวรพงศ์ พลอยเพชร และคณะสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 เครือข่าย คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงเนื้อหา จนได้รับความสำเร็จกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบุพการี ตลอดจนครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่วิทยาลัยราชพฤกษ์ วิทยาลัยอันทรงคุณค่าสืบไป

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์

มีนาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ และการบริหารจัดการ.....	11
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	20
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	หน้า
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	49
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	53
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	60
ส่วนที่ 4 แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา.....	93
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	101
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย.....	110
ภาคผนวก ค รายนามผู้ให้สัมภาษณ์.....	119
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ขนาดของจำนวนกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง.....	29
3.2 ขนาดของจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของกองทุน หมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง.....	29
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	33
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	34
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	34
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	35
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง.....	35
4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมทุกด้าน.....	36
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน.....	37
4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน.....	38
4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในการบัญชี.....	39
4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน.....	40
4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน.....	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	42
4.13 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	43
4.14 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ.....	44
4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	45
4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	46
4.17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชีจำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	47
4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	48
4.19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	49
4.20 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	50
4.21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	52
4.23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชีจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	53
4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	54
4.25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	55
4.26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	56
4.27 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	57
4.28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	58
4.29 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.30 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชีจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	60
4.31 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	61
4.32 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	62
4.33 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง.....	63
4.34 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามตำแหน่ง.....	64
4.35 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	44

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

ความยากจนของประชาชนในชนบท คือการไม่มีทุน และขาดโอกาสเข้าถึง แหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจน บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็น เร่งด่วน และจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเกิดปัญหาน้ำท่วมใหญ่ปลายปี 2554 ทำให้ประเทศไทยประสบกับปัญหามากมาย โดยเฉพาะประชาชนที่มีอาชีพเกษตรแทบจะหมดตัวไปตามๆกัน หลายๆบริษัทล้มละลายจนต้องปิดกิจการ จึงทำให้ประชาชนว่างงานเป็นจำนวนมาก ปัญหาต่างๆก็ตามมาเช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเสพติด การขาดแคลนเงินทุนที่จะใช้ประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว จากสภาพโดยรวมของหมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่น และตำบลในจังหวัดนนทบุรี สภาพสังคมของหมู่บ้านเป็นลักษณะของหมู่บ้านชนบทชน เมือง อยู่อาศัยแบบครอบครัวใหญ่ มีการพึ่งพาอาศัยและให้ความช่วยเหลือกันแบบเครือญาติ สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป รวมถึงมีอาชีพอื่นบ้าง เป็นส่วนน้อย เช่น อาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย หรือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกัน โดยที่เงินทุนยังคงเป็นปัญหาสำคัญมากของกลุ่มผู้มีฐานะปานกลาง และผู้มีรายได้น้อย ตลอดจนการขาดโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุน ที่มีเงื่อนไขน้อย หรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำ เป็นเรื่องที่ยากมาก ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิด ข้อจำกัดของการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหา และเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาคความยากจนของประเทศเป็นปัญหาเร่งด่วนของชาติ ที่จำเป็นอย่างยิ่ง จะต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างเป็นระบบ (บัณฑิต นันทนาพรชัย,2547 : 2) เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 รัฐบาลได้กำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นแนวทางและนโยบายแก้ปัญหาคความยากจน และการกระจายความเจริญให้ทั่วถึงทุกภูมิภาค ได้กำหนด

นโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติใช้สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมอีกทั้งให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง ผู้การพึงพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท กล่าวคือแนวนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้าง กระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่ม เสริมสร้างศักยภาพ ทางด้านการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวนโยบาย “คิดเองบริหารจัดการเองโดยประชาชน เพื่อประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง” (สมบุญ หอมเอนก, 2546 :1) ซึ่งในการจัดการระบบ และการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองกำหนดให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2545 : 9-15)

การที่รัฐบาลกำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นนั้นมีการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกองทุนอย่างมาก ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จ ซึ่งในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากที่จะเป็นผู้ประสานงานเตรียมความพร้อมต่างๆในหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามการที่ภาครัฐยอมรับแนวคิดใหม่ มิได้เป็นเครื่องประกันว่าจะประสบความสำเร็จและอัตราความยากจนจะหมดสิ้นไป เนื่องจากสาเหตุของความยากจนนั้นสัมพันธ์กับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อน แปรเปลี่ยนตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม นโยบายและมาตรการของภาครัฐในการช่วยเหลือคนจน อาจจะยังไม่เพียงพอถึงขั้นยกฐานะคนจนให้พ้นจากสภาพความยากจน ซึ่งความยากจนยังเกี่ยวข้องกับมิติอื่นๆนอกเหนือจากรายได้ ระบบสวัสดิการและโครงการพัฒนาของหน่วยราชการ แม้จะมีการดำเนินการหลายอย่างแต่ก็มีข้อจำกัด มีข้อบกพร่อง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาว่า ตั้งแต่มีการประกาศใช้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 มาจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ 8 ปี ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกิดความสำเร็จในระดับใดบ้างและมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินตามนโยบาย ลักษณะของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะมีความแตกต่างจากโครงการลักษณะเดียวกันในอดีต เนื่องจากกลไกในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะอยู่ที่ชุมชนเป็นสำคัญ เพราะรัฐบาลต้องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศเริ่มตั้งแต่ฐานราก ซึ่งคณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมือง จำนวน 15 คน จะมาจากคนที่อยู่ในชุมชนเท่านั้น ส่วนข้าราชการจะทำหน้าที่คอยสนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนระดับอำเภอและจังหวัด อันจะ

นำไปสู่การสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในที่สุด

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีการดำเนินงานด้วยกันทั้งหมด 90 กองทุน เป็นกองทุนหมู่บ้านจำนวน 51 กองทุน เป็นกองทุนชุมชนเมือง 39 กองทุน มี 12 ตำบล จำนวนประชากรทั้งหมด 223,947 คน ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่าการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญทั้งสิ้นคือ ปัญหาด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาด้านการบัญชีและการจัดการความรู้ ปัญหาด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการดำเนินงานยังไม่สามารถทำได้ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้มากนัก ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ของกองทุน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนนทบุรี, 2549)

ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีระดับประสิทธิภาพดีและยั่งยืน เป็นการพัฒนาก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกชุมชน เสริมสร้างความสามัคคี และสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรักความภาคภูมิใจ ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร
2. สภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อแยกตามสถานภาพส่วนบุคคลและตำแหน่งของคณะกรรมการและสมาชิกแล้วมีผลแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
3. แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล และตำแหน่งของกรรมการและสมาชิก
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. ได้ทราบถึงแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. นำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ดังนี้ ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี

ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน และ
แนวทางการแก้ไขดังกล่าว

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชากรที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองพื้นที่ในอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ดำเนินงาน
กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ซึ่งประกอบด้วย 73 กองทุน จำนวน 4,500 คน (สำนักงานพัฒนา
ชุมชนอำเภอปากเกร็ด, 2554)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 354 คน

2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 เดือน ตั้งแต่เดือน
สิงหาคม- ธันวาคม 2555

2.4 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ พื้นที่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง เงินที่ได้รับจากรัฐบาลหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลจัดสรร
ให้กับหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมือง ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เป็นเงินกับประชาชนใน
การประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างเสริมรายได้ ลดรายจ่าย และนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพ
ที่ดีแก่ประชาชน

กองทุนชุมชนเมือง หมายถึง เงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลจัดสรรให้กับ
หมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง ตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เป็นเงินกับประชาชนในการ
ประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างเสริมรายได้ ลดรายจ่าย และนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดี
แก่ประชาชน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกโดยการ
เลือกตั้งตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 ให้ทำหน้าที่ในการบริหาร
จัดการกองทุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประมาณ 9-15 คน ต่อหมู่บ้าน

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและชุมชน
นั้นๆ และสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2544 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักการดำเนินชีวิตที่แท้จริงที่สุด ซึ่งแนวคิดของหลักปรัชญา มุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาอันมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตลอดจนให้ความสำคัญกับคำว่าความพอเพียงที่ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

สถานภาพส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะของบุคคล 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตำแหน่งกรรมการและสมาชิก หมายถึง เป็นคณะกรรมการ สามารถบริหารจัดการกองทุน ได้ดีโปร่งใส เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติของที่ประชุม สมาชิกกองทุน และสมาชิกเป็นสมาชิกกองทุน จะต้องมีส่วนร่วมในการถือหุ้นและการออมอย่างสม่ำเสมอ

ด้านบุคลากรบริหารกองทุน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแต่ละกองทุนมี คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ซึ่งมาจากสมาชิกโดยการ เลือกกันเองจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารกองทุนหมู่บ้าน เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและชุมชนนั้นๆ และ จะต้องมีส่วนร่วมในการถือหุ้น และออมอย่างสม่ำเสมอโดยเข้าร่วมเวทีการเรียนรู้ การประชุม มีความเข้าใจและให้การสนับสนุนให้กองทุนที่ตนเองสังกัด

ด้านการบัญชี หมายถึง การกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำบัญชีของ กองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง จัดให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนการจัดทำ ยุทธศาสตร์แผนงาน และงบประมาณการพัฒนาและบูรณาการขับเคลื่อนงานกองทุนหมู่บ้านในเขต กรุงเทพมหานคร

ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง การจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ทราบ

ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง การจัดเก็บเงินเพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน สามารถจัดระบบเงินกองทุน การบริหารจัดการเงินคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการและการบริหารจัดการ
3. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 65) ได้ให้ความหมายของกองทุนไว้ว่า กองทุน หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่เอามารวมเป็นก้อนเดียวกัน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ระพีพรณ ถีอนา (2540 : 17) กล่าวถึงกองทุนชุมชนว่า กองทุนชุมชน คือ สถาบันการเงินของชาวบ้าน บริหารกิจการโดยคณะกรรมการซึ่งถือหุ้นทำการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ โดยทำธุรกิจร่วมกันระหว่างชาวบ้านผู้ถือหุ้น

ประเวศ วะสี (2541 : 4) ได้ให้ความหมายของกองทุนสวัสดิการชุมชน หมายถึง กองทุนที่ชาวบ้านรวมตัวกันออมทรัพย์เพื่อให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ และนำผลประโยชน์ที่ได้ส่วนหนึ่งไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

จินตนา จริงจิตร (2544 : 13-14) ให้ความหมายว่า กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ชาวบ้านรวมตัวกันออมทรัพย์และจัดทำเป็นสถาบันการเงินของชาวบ้าน โดยมีรูปแบบการจัดการที่ได้นำเอาวิธีการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่มาพัฒนาระบบทุนของชุมชน เพื่อลดการพึ่งพาทุนจากภายนอก และนำผลประโยชน์ที่ได้ส่วนหนึ่งไปจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เพื่อบริการหรือให้ความคุ้มครองความมั่นคงของสมาชิกประเภทต่างๆ

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนที่จัดสรรเงินทุนให้กองทุนละหนึ่งล้านบาทให้กับหมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกแห่ง เพื่อเป็นแหล่ง

เงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนได้นำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อให้ประชาชนได้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน และนำเงินทุนมาผสมผสานกับความสามารถ ภูมิปัญญา ของตนเองที่มีอยู่มาบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกัน ปฏิบัติ ร่วมกันรับประโยชน์ ซึ่งประชาชนมีโอกาสได้พบปะพูดคุย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ ชุมชนเกิดความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว และทำให้ครอบครัวเกิด ความมั่นคง เกิดความเข้มแข็งทั่วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืนตลอดไป

ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2547: 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความ ต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือวางแผน หรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหา ความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดย เอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท

วิรัช วิรัชนิการธรรม (2540: 61-63) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาชุมชน คือ การหาปัญหาและความต้องการของชุมชน
2. การวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา
3. การลงมือปฏิบัติตามแผนเป็นการร่วมตัดสินใจ
4. การประเมินผลงานโดยประชาชน

สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต (2541: 43-44) กล่าวว่า ประชาชนอาจเข้าไปมีส่วนร่วมใน กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไข
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การได้รับประโยชน์จากผลการพัฒนา
5. ประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

จากแนวคิดข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปกรอบกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะทำการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน คือ ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

จันทนา สุทธิจารี (2544: 42) กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยทางระบบการเมือง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดตามระบอบประชาธิปไตย
2. วัฒนธรรมทางการเมือง มีผลสำคัญต่อลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละสังคม มีบทบาทสำคัญในการสร้างทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อในการดำรงชีวิตอยู่ของประชาชน
3. โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ระดับการศึกษา รายได้
4. สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น อิทธิพลของสื่อมวลชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้นำแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ สรุป ได้ดังนี้ (จันทนา สุทธิจารี. 2544: 44)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 เพศ โดยถือว่าเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสและเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน ซึ่งในสังคมไทยมีค่านิยมที่เพศชายเป็นผู้นำ เพศหญิงเป็นผู้ตาม กิจกรรมเพื่อส่วนรวมหรือนอกบ้านมักเป็นเรื่องของผู้ชาย และผลจากการศึกษาหลายเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมอยู่เสมอ โดยเฉพาะเพศชายและเพศหญิงจะมีโอกาสและเวลาในการมีส่วนร่วมต่างกัน

1.2 อายุ คนที่มีอายุต่างกันมีความสามารถและประสบการณ์ที่ต่างกัน โดยเฉพาะในสังคมไทย ผู้ที่มีอายุมากกว่าหรืออาวุโสกว่าจะมีประสบการณ์ โอกาสในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ จึงมีมากกว่า

1.3 การศึกษา โดยเชื่อว่าการศึกษาคือจะพัฒนาความรู้สึกมีความสามารถและความรู้สึก
รับผิดชอบของพลเมือง อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจ ตามทฤษฎี Educative Theory

1.4 รายได้ เชื่อว่ารายได้ที่มั่นคงแน่นอน ทำให้คนมีความมั่นใจเข้ามามีส่วนร่วม โดย
มีโอกาสมากกว่าคนที่ไม่มีรายได้ไม่มั่นคง ตามแนวคิดจิตวิทยาสังคม

1.5 อาชีพ ตามแนวคิดจิตวิทยาสังคม เชื่อว่าคนที่มีความสามารถทางอาชีพสูงจะเข้ามามีส่วน
ร่วมมาก เพื่อรักษาแหล่งที่เป็นประโยชน์กับเขา ในทางตรงข้ามแนวคิดเศรษฐศาสตร์จะคำนึงถึง
ความเป็นเหตุเป็นผล เพราะคนที่มีความสามารถทางอาชีพต่ำจะมีความต้องการสูง จึงต้องเข้ามามีส่วน
ร่วมมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

1.6 ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนหรือความผูกพันในชุมชน โดยเชื่อว่าบุคคลจะเข้ามามี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากหากบุคคลมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
และเขาจะเข้าใจในความต้องการและปัญหาท้องถิ่น ตลอดจนตระหนักถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
ร่วมตามแนวคิดของรูสโซ และ communitarian theory of participation

1.7 การเป็นสมาชิกกลุ่ม Millbath พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานและการเป็น
สมาชิกกลุ่มจะสะสมจิตสำนึกในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่มและชุมชนอันส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

1.8 ความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของพลเมือง การที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ
ในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองที่จะส่งผลให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ
กองทุนของชุมชน

2. ปัจจัยทางสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคม ได้แก่

2.1 วัฒนธรรมทางการเมือง จะเป็นตัวสร้างค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่
จะส่งผลต่อการกระทำหรือไม่กระทำในกิจกรรมต่างๆ และผลงานวิจัย พบว่า วัฒนธรรมทาง
การเมืองจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 ความสัมพันธ์ทางเครือญาติโดยสังคมไทยจะมีลักษณะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและ
พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมาตลอด โครงสร้างของสังคมในชุมชนจะเป็นครอบครัวใหญ่ และเนื่อง
ด้วยมีวัฒนธรรมการเคารพผู้ใหญ่และผู้อาวุโส ยอมรับอำนาจ มีลักษณะประนีประนอมภายใต้
ระบอบอุปถัมภ์ในเครือญาติ จึงเป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

2.3 การรับรู้วิธีการหรือช่องทางการมีส่วนร่วม ซึ่งการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม
ในการพัฒนาจะต้องมีช่องทางการเข้าไปมีส่วนร่วม แม้ว่าประชาชนจะเห็นประโยชน์แต่ไม่สามารถ
เข้าร่วมได้ เพราะไม่เห็นหรือไม่ทราบถึงช่องทางการเข้าร่วม จึงส่งผลให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วม

2.4 การติดต่อสื่อสาร ซึ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือพบปะพูดคุยกันจะทำให้ทราบข่าวสาร รับรู้ในเรื่องราวต่างๆ และสามารถสร้างความตระหนักในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วม

3. ปัจจัยทางโอกาส ได้แก่

3.1 การออกกระเปียบการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หากไม่มีกฎ ระเบียบ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนก็ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

3.2 ทักษะของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถเปิดช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนและในด้านการมีส่วนร่วมยังเป็นกลไกที่สำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารกองทุนลักษณะแบบประชาธิปไตย ซึ่งจุดร่วมระหว่างการพัฒนาและการบริหารจัดการนั้น คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน กล่าวคือ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถเป็นแหล่งเงินทุนของคนในชุมชน เพื่อคนในชุมชนโดยคนในชุมชนตลอดไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการและการบริหารจัดการ

การบริหารโครงการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์การ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารโครงการ ดังนี้

รัตน สายคณิต (2547 : 34) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการไว้ว่า การบริหารโครงการเป็นการทำหน้าที่ต่างๆทางด้านการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม การใช้ทรัพยากรของโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินไปได้และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

ดิน ปรัชญพฤทธ์ (2541 : 140) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการไว้ว่า การบริหารโครงการ หมายถึง การเตรียมตัวและการลงมือดำเนินงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อินสอน บัวเขียว (2547 : 234) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการว่า การบริหารโครงการ หมายถึง การดำเนินงานภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และเป้าหมาย

อย่างมีประสิทธิภาพและเหตุผลและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนในระบบงานนั้นๆ ขั้นตอนในการบริหารโครงการ หรือเรียกว่า กระบวนการบริหารโครงการ ประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนโครงการ
2. การปฏิบัติตามแผนการโครงการและ
3. การติดตามและประเมินผลโครงการ

กระบวนการบริหารโครงการหากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งวิธีการบริหารที่ผิดพลาดย่อมส่งผลให้การบริหารโครงการนั้นๆ ไม่ประสบผลสำเร็จ

เกี่ยวกับการบริหารจัดการเป็นการบริหารองค์กรที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในการบริหารจัดการอย่างกว้างขวาง ดังนี้

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้เสนอแนวคิดการบริหารองค์กรแบบ “ราชการในอุดมคติ” (ideal type of bureaucracy) ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นรูปแบบของหน่วยงานราชการมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร ดังนี้ (สมคิด บางโม, 2540: 30)

1. มีการจัดลำดับขั้นของการบังคับบัญชา
2. การคัดเลือกบุคคลใช้ระบบความสามารถ ไม่ใช่ระบบพรรคพวก
3. มีการแบ่งแยกงานเป็นเฉพาะด้านอย่างมีสัดส่วนและสัมพันธ์กัน โดยระบุอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

5. ความสัมพันธ์ของบุคคลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การทำงานต้องไม่ยึดตัวบุคคลเป็นหลัก

เฟรดเดอริก วินส์โลว์ เทเลอร์ (Frederick Winslow Taylor) วิศวกรชาวอเมริกัน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างมีระบบ โดยศึกษาจากเหตุผลและผล เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดจากการทำงาน นับว่าเป็นการนำวิทยาศาสตร์เข้ามามีใช้ในการจัดการบริหารเป็นคนแรก เทเลอร์ถือว่าคนงานเปรียบเสมือนเครื่องมือเครื่องจักร จะต้องปรับปรุงซ่อมบำรุงอยู่เสมอและมุ่งเน้นประสิทธิภาพของงานหรือผลผลิต หลักการในแนวคิดของเทเลอร์สรุปได้ดังนี้ (สมคิด บางโม, 2540: 29)

1. การวางแผน (planning)
2. การจัดองค์การ (organizing)
3. การบังคับบัญชา (commanding)
4. การประสานงาน (coordinating)
5. การควบคุมงาน (controlling)

ลูเธอร์ กุลลิค และลินคอล์น เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ชาวอเมริกัน ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการซึ่งได้รับความนิยมมี 7 ขั้นตอน เรียกว่า “POSDCoRB Model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (สมคิด บางโม, 2540: 32)

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบริหารงานบุคคลากร (Staffing)
4. การอำนวยการสั่งงาน (Directing)
5. การประสานงาน (Coordinating)
6. การรายงาน (Reporting)
7. การจัดงบประมาณ (Budgeting)

ดังนั้น การบริหารจัดการเป็นกระบวนการซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรต่างๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการบริหารตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เกี่ยวกับการจัดการผู้บริหารและการจัดการ ในปัจจุบันองค์กรธุรกิจจำนวนมากที่มีขนาดใหญ่ และต้องใช้คนเป็นจำนวนมากในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ คำถามที่สำคัญได้แก่ จะทำอย่างไรในฐานะผู้บริหาร จึงจะทำให้้องค์การประสบความสำเร็จได้ เหตุใดผู้บริหารบางคนจึงประสบความสำเร็จ ในขณะที่คนจำนวนมากที่พบความล้มเหลว ไม่สามารถบริหารงานให้สำเร็จสมตามที่ได้วางแผน สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ผู้บริหารในปัจจุบันต้องย้อนกลับมาเรียนการบริหารอีก ทั้งๆ ที่ได้ผ่านงานบริหารมานาน นอกจากนี้ยังมีคำถามอีกว่าผู้บริหารจำนวนมากที่บริหารงานมานาน และสามารถบริหารงานได้ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ในขณะที่ผู้บริหารยุคปัจจุบันที่บริหารธุรกิจไม่กี่ปี สามารถทำให้ธุรกิจของตนเจริญรุดหน้ากิจการอื่นไปอย่างรวดเร็วมาก (ชนงกรณ์ คุณทลบุตร, 2546)

การจัดการจะต้องประกอบด้วยคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้จัดการหรือผู้บริหารคือผู้ที่ประสานทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน สิ่งของและวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมุ่งหวังว่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กระบวนการจัดการ (Management Process) เนื่องจากการจัดองค์การธุรกิจนั้นมักจะมีภาระกิจหลายด้านแม้จะเป็นองค์กรขนาดเล็ก ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ไม่สามารถคิดเฉพาะหน้าได้ รวมทั้งยังต้องมีระบบงานที่ดีที่จะประสานหน้าที่ต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังต้องมีผู้รับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ และมีการติดตามจนปรากฏความสำเร็จตามที่ต้องการ กระบวนการจัดการจึงประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ (Managerial Function) ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน รวมทั้งพิจารณาข้อจำกัดต่างๆ และทำการกำหนดล่วงหน้าถึงวิธีการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ ทรัพยากรที่ต้องการ เวลาที่แล้วเสร็จ และผลที่ได้

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดระบบการทำงานของหน้าที่ต่างๆ ในองค์การเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดีในการจัดองค์การนั้น รวมถึงแต่การกำหนดหมวดหมู่ของงาน การกำหนดวิธีการสื่อสารระหว่างฝ่ายต่างๆ การวางแผนทางด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ

3. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การมีผู้รับผิดชอบในงานด้านต่างๆ ขององค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยการนำ (Leading) หรือการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน (motivation) ในองค์การธุรกิจจะต้องมีผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้างานเพื่อคอยประสานงาน สั่งการ จูงใจพนักงานและดูแลทุกข์สุขของพนักงาน เพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ตามที่ต้องการคาดหวัง

4. การควบคุม (controlling) หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานเมื่อระยะเวลาผ่านไป เพื่อให้ทราบว่าการที่ได้ดำเนินไปตรงตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนหรือไม่

ระดับของการจัดการ (Level of Management) ในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ในองค์การนั้น ระดับของอำนาจในการควบคุมและสั่งงานย่อมจะต้องมีความแตกต่างกันในภาวะความรับผิดชอบ ดังนั้นอำนาจในการอำนวยการหรือสั่งงานในองค์การจึงมีไม่เท่ากัน แม้ว่าในองค์การธุรกิจต่างๆ ไปจะแบ่งระดับการจัดการออกเป็นหลายระดับ แต่ในที่นี้จะกำหนดเป็น 3 ระดับดังนี้

1. การบริหารระดับสูง (Top Management) หมายถึง ผู้รับผิดชอบความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การในภาพรวม เป็นผู้กำหนดแผนการระดับบริษัท (Corporate Level) กำหนดทิศทาง กำหนดนโยบาย และรับผิดชอบในขั้นสุดท้ายของผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้ที่รับผิดชอบในระดับนี้ปัจจุบันนิยมเรียกว่า “CEO” ย่อมาจาก “Chief Executive Office” การบริหารระดับสูงจะต้องกำหนดนโยบายและทำหน้าที่ประสานหน้าที่ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้งานทุกหน้าที่เคลื่อนไหวไปได้อย่างสัมพันธ์กัน การที่ผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางขององค์การ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จขององค์การเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้บริหารระดับนี้จะต้องมีความรู้ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ และมีศักยภาพในการมองโลกอนาคต (Vision) ได้อย่างแม่นยำ จึงจะทำให้้องค์การประสบความสำเร็จ ตัวอย่างของผู้บริหารระดับนี้ได้แก่ กรรมการบริหารบริษัท เป็นต้น

2. การบริหารระดับกลาง (Middle Management) หมายถึง การบริหารในระดับหน้าที่หลักขององค์การ เช่น หน้าที่การบริหารการผลิต หน้าที่การบริหารการตลาด หน้าที่การบริหารทั่วไป อย่างไรก็ตาม หน้าที่การบริหารระดับกลางอาจแบ่งออกเป็นหลายระดับ ขึ้นอยู่กับแต่ละองค์การ

หน้าที่การบริหารระดับกลางนี้ จะรับนโยบายจากระดับสูงลงมาทำให้เกิดความเป็นจริงโดยถ่ายทอดไปยังระดับปฏิบัติการ ในขณะที่เดียวกันก็จะทำหน้าที่สื่อสารข้อมูลในระดับล่างสู่ผู้บริหารระดับสูงอีกด้วย ตัวอย่างของผู้บริหารระดับนี้ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายต่างๆ ในบริษัท เช่น ผู้จัดการฝ่ายการตลาด ผู้จัดการฝ่ายผลิต ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน เป็นต้น

3. การบริหารระดับต้น (First-line Supervisor) หมายถึง ผู้บริหารระดับแรกเริ่มงานบริหารในองค์กร เช่น คนคุมงาน หัวหน้างาน หัวหน้าแผนก การบริหารระดับต้นนี้จะมีความใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงานมากที่สุด จึงต้องมีความรู้ในเรื่องงานเป็นอย่างดี เนื่องจากต้องเป็นผู้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานก่อนผู้บริหารระดับอื่นๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติงานและการเกิดผลผลิตต่างๆ ขององค์กร

ทักษะทางการบริหาร (Managerial Skills) ในการบริหารงานในระดับต่างๆ ในองค์กรนั้น เนื่องจากลักษณะงานบริหารมีความแตกต่างกัน จึงต้องการทักษะในการบริหารงานที่แตกต่างกันออกไปด้วย ทักษะทางการจัดการแบ่งออกได้ดังนี้

1. ทักษะทางด้านแนวความคิด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการมองอนาคตได้อย่างแม่นยำ มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติขององค์กรในระยะยาว ปัจจุบันเรียก วิสัยทัศน์ (Vision) เมื่อสามารถคาดการณ์ภายหน้าได้อย่างแม่นยำ ก็จะสามารถวางทิศทางขององค์กรได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่สุดของทักษะด้านแนวความคิดได้แก่ การมีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เนื่องจากองค์กรธุรกิจปัจจุบันไม่สามารถเจริญได้ด้วยการทำสิ่งเหมือนเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงมาก และองค์กรจะนำธุรกิจอื่นๆ ได้ ต่อเมื่อมีสิ่งใหม่ๆ ออกมาก่อนกิจการอื่น

2. ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ทักษะทางการประสานงานระหว่างบุคคล เป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับทุกระดับ แต่ผู้บริหารระดับกลางต้องการคุณสมบัติข้อนี้มากกว่าระดับอื่นๆ เนื่องจากการบริหารระดับกลางนับเป็นผู้รับผิดชอบความสำเร็จในระดับหน้าที่ต่างๆ ซึ่งหน้าที่ต่างๆ ในองค์กรต้องการการประสานงานกับหน้าที่อื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารระดับนี้จึงต้องการความสามารถในการประสานงานกับบุคคลทั่วไปได้ดี นอกจากนี้ยังต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับพนักงานหรือผู้บริหารระดับล่าง ทักษะดังกล่าวจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารระดับนี้ ทักษะนี้จะรวมถึงความสามารถในการพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดี ความสามารถในการสร้างความเป็นมิตรและการยอมรับจากฝ่ายต่างๆ และความสามารถที่จะอดทนต่ออารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่นได้ ความเข้าใจจิตวิทยามนุษย์จะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อทักษะด้านนี้

3. ทักษะด้านความรู้เฉพาะด้าน (Technical Skills) เป็นทักษะในเรื่องการปฏิบัติงานเฉพาะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับต้น เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจจะต้องให้คำแนะนำหรือแก้ปัญหาให้ เช่น หัวหน้าช่างในโรงงาน หัวหน้าแผนกบัญชี หัวหน้าพนักงานขาย บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความรู้เฉพาะด้านเป็นอย่างดี จึงจะแก้ปัญหาให้แก่พนักงานได้ ผู้บริหารระดับต้นจึงมักจะต้องมีความรู้และความชำนาญในแผนกที่ตนเป็นหัวหน้า นอกจากนี้ผู้บริหารระดับนี้ยังต้องติดตามความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกด้วย มิฉะนั้นจะทำให้ล้าหลังเนื่องจากภายในกิจการใช้เทคโนโลยีอย่างหนึ่ง ในขณะที่กิจการอื่นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้า และก่อให้เกิดผลดีกว่า ดังนั้นหากผู้บริหารระดับนี้ไม่ติดตามต่อจะก่อให้เกิดความล้าหลังได้ องค์กรที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับล่างเสนอแนะความเห็นจึงพัฒนาได้เร็ว

ส่วนสภาพการดำเนินงาน การบริหาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างร่วมกัน (บรรจบ เทียนมณี, 2523) ถ้าพิจารณาตามความหมาย การบริหารจะประกอบด้วย

1. บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด
4. วัตถุประสงค์นั้นๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

นักบริหาร คือ ผู้ทำให้งานต่างๆ สำเร็จลงตามวัตถุประสงค์ได้โดยการกระทำร่วมกับบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ นักบริหารต้องเป็นผู้ที่ประสานงานมากกว่าจะเป็นผู้ประกอบกิจการนั้นด้วยตนเอง

ลูเทอร์ กูลิค (บรรจบ เทียนมณี, 2523) ได้เสนอคำที่คุ้นหูกันมานานแล้วด้วยตัวอักษรนำหน้าคำว่า “POSDCORB” ซึ่งความหมายของคำขยายความแล้ว สามารถอธิบายได้ทั้งความหมายองค์ประกอบและกระบวนการ ดังนี้

1. P = Planning (การวางแผน) การวางแผนคือการเตรียมการก่อนการปฏิบัติ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลตอบแทนสูงสุด ซึ่งจะทำให้งานที่ปฏิบัตินั้นสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงเป้าหมาย ไร้ความสับสน ด้วยการเตรียมการและสรรหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ซึ่งได้แก่ คน (Man) วัสดุสิ่งของ (Material) เงิน (Money) และระบบการบริหาร (Management) ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นการเตรียมลู่วางเพื่อลดการสูญเสียและเพิ่มคุณค่าในการทำงานด้วยการ “คิดให้รอบคอบก่อนแล้วจึงลงมือทำ” และเตรียมการเอาไว้ให้พร้อม แทนการปล่อยให้เป็นไปตาม “ยถากรรม” หรือคอยแต่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปวันๆ เท่านั้น

2. O = Organizing (การจัดองค์การ) การจัดองค์การ หมายถึง การวางระเบียบแบบแผนให้กิจกรรมทั้งหมดของหน่วยงานสมดุลกัน โดยกำหนดว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีสายการบังคับบัญชาและการติดต่อโดยชัดแจ้ง เพื่อจะทำให้งานขององค์การดำเนินไปสู่เป้าหมายโดยราบรื่น และมีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้องค์การดำรงอยู่ต่อไปในสังคมได้ด้วยคามมั่นคงและเจริญก้าวหน้า

3. S = Staffing (การบริหารงานบุคคล) การบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการเลือกสรรคนใหม่ และใช้คนเก่าในลักษณะที่จะให้ได้ผลงานและบริการจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้นมากที่สุด ทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคนิคในการคัดเลือกบุคคลที่ทำงานและเทคนิคในการพัฒนาคนที่มีอยู่แล้ว ให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์แก่องค์การขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้า ได้รับผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ และมีความสุขในการทำงาน การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการตั้งแต่การสรรหาบุคคลเมื่อสรรหาได้แล้วก็ต้องบรรจุให้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสม บรรจุแล้วก็ต้องพัฒนาให้มีความรู้สูงขึ้นพร้อมกับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ดูแลให้มีความสุขในการทำงาน พอเหมาะตามอัตรา มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี รวมไปถึงการปลดเกษียณ และการให้บำเหน็จบำนาญ

4. D = Directing (การอำนวยการ) การอำนวยการ หมายถึง การควบคุมนิเทศงาน การวินิจฉัยสั่งการ ให้งานดำเนินไปอย่างเหมาะสมถูกต้องตรงเป้าหมาย ได้รับความสับสนและซับซ้อน การอำนวยการจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของนักบริหารในการใช้ศิลปะของตนเพื่อวินิจฉัยสั่งการใช้ทรัพยากรอย่างไร จึงจะก่อให้เกิดผลดีแก่องค์การมากที่สุด โดยการอำนวยการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะในการเป็นผู้นำ สามารถจูงใจและครองใจผู้ร่วมงานได้ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสุข มีความพอใจ มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมและก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการจะต้องใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การ หลีกเลี่ยงความสูญเปล่าต่างๆ ให้มากที่สุด โดยจัดให้มีการประสานงานอย่างสอดคล้องกัน และทำให้ผลงานขององค์การดีมีมาตรฐาน

5. Co = Coordinating (การประสานงาน) การประสานงาน หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยทั่วทุกหน่วยงานและทุกคน เพื่อลดความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนของงาน เสริมสร้างความเหมาะสมสอดคล้องต้องกัน ความพอดีในผลงาน ความสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ร่วมงานในองค์การ แก่นแท้ของการประสานงานที่ดีนั้น นอกจากจะสามารถลดความขัดแย้งในองค์การ สร้างความสามัคคีและความพอใจในการทำงานแล้ว การประสานงานที่ดียังสามารถเพิ่มผลผลิตให้หน่วยงาน เพิ่มสมรรถภาพในการบริหารงานบุคคล อัน

ส่งผลกระทบทำให้องค์การเพิ่มความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการบริหารงานใดๆ ที่ปราศจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานมักจะมีความขัดแย้ง หรือมีการประสานงาน “งา” ขาดความสามัคคีกลมเกลียว ขวัญของผู้ปฏิบัติงานตกต่ำ ขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน องค์การใดที่มีสภาพเช่นนี้ ประสิทธิภาพขององค์การก็ลดลง ถ้าผู้บริหารยังไม่สามารถที่จะแก้ปัญหานี้ได้แล้วย่อมจะกระทบกระเทือนถึงความอยู่รอดขององค์การนั้นๆ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การล้มเลิกองค์การได้ในที่สุด การประสานงานจึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่นักบริหารจะทอดทิ้งหรือเพิกเฉยจนเว้นปฏิบัติมิได้เป็นอันขาด

6. R = Reporting (การรายงาน) การรายงาน หมายถึง การสรุปงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ถ้ามีปัญหาอุปสรรคข้อขัดแย้งใดๆ ควรรายงานให้ได้รับทราบ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการได้ถูกต้อง แม่นยำตรงเป้าหมาย นอกจากนี้การรายงานผลงานยังหมายถึง การบันทึกการปฏิบัติงานทุกระยะเก็บไว้เป็นหลักฐาน และถ้ามีเหตุผลเพียงพอ ควรรายงานให้ประชาชนทั่วไปทราบด้วย แท้จริงแล้วการรายงานผล ย่อมเกี่ยวโยงอย่างแยกไม่ออกกับการติดต่อสื่อสาร และการติดต่อสื่อสารก็เกี่ยวโยงกับการประสานงานอย่างแยกไม่ออกเช่นกัน ดังนั้นในการจัดการบริหารงานที่ดี ต้องไม่ลืมเรื่องการรายงานผล

7. B = Budgeting (การจัดทำงบประมาณ) การจัดทำงบประมาณหมายถึง การจัดการเรื่องรายรับรายจ่ายของหน่วยงานนั้นรวมถึงการกำหนดวงเงินที่จะต้องใช้จ่ายเป็นระยะๆ ตามโครงการหรือลักษณะของงานแต่ละชนิด รวมถึงการจัดทำงบประมาณเตรียมการเอาไว้ล่วงหน้า ปกติงานกับเงินมักเป็นของคู่กัน ถ้าหากขาดเงินก็เป็นการยากที่จะทำงานได้สำเร็จ เงินคือทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่นักบริหารจะแสวงหา และต้องใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์การ การจัดการบริหารที่ดีควรมีการเตรียมเรื่องงบประมาณไว้ล่วงหน้า คือการวางแผนเรื่องการเงินขององค์การไว้ล่วงหน้า การทำงบประมาณโดยทั่วไปนิยมทำในลักษณะวงจร (Budget Cycle) ถ้าเป็นงบประมาณราชการไทยมีขั้นตอน ดังนี้

7.1 ขั้นเตรียมงบประมาณ หมายถึงการที่ฝ่ายบริหารเตรียมทำงบประมาณรายรับรายจ่ายเอาไว้ล่วงหน้า และการเตรียมใช้เงินคือการวางแผนการใช้เงิน

7.2 ขั้นขออนุมัติงบประมาณ หมายถึงขั้นตอนที่ขอให้รัฐสภาอนุมัติงบประมาณตามที่เตรียมการเอาไว้ในข้อแรก เพื่อประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี

7.3 ขั้นบริหารงบประมาณ หมายถึงการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภาให้เกิดผลประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยมีหลักการจ่ายเงินงบประมาณออก 3 วง และในแต่ละวงของการจ่ายเงิน จะต้องมีการตรวจสอบผลงานก่อนจึงจะจ่ายเงิน ดังนั้น ฝ่ายบริหารจึงสามารถใช้

การทำงานประมาณเป็นแผนงาน เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบงาน และเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน ส่วนธุรกิจเอกชน งบประมาณยังมีความสำคัญประจักษ์ชัดของการบริหารงาน เพราะธุรกิจเอกชนเป็นการดำเนินงานเพื่อกำไร

หลักการทั้ง 7 ประการของลูเทอร์ กุลลิค ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่านักบริหารจะต้องทำงานอะไรบ้าง มีขั้นตอนกระบวนการอย่างไร ระยะต่อมามีผู้เสนอว่าควรที่จะเพิ่มเรื่องนโยบาย (Policy) และเรื่องอำนาจหน้าที่ (Authority) รวมเข้าไปใน POSDCORB เป็น PAPOSDCORB เพื่อขยายแนวคิดความเข้าใจในเรื่องการบริหารให้กว้างขวางออกไปอีก แต่บางท่านก็ไม่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลโต้แย้งว่า นโยบายนั้นมีความสัมพันธ์กับแผนอยู่แล้ว จึงน่าจะจัดรวมเข้าไปอยู่ในการวางแผนงานได้ ไม่จำเป็นต้องเพิ่มเติมอีก ส่วนอำนาจหน้าที่ก็สามารถจัดรวมอยู่ในเรื่องการจัดองค์การได้เช่นกัน เพราะในเรื่องการจัดองค์การ กล่าวถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเติมคำว่า “PA”

สรุปความหมายของการบริการ โดยย่อดังนี้

1. การบริหารในลักษณะที่เป็นวิชาการซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีการเรียนการสอนกันในสถาบันศึกษาทั่วไป รวมถึงการค้นคว้าวิจัยเรื่องการบริหารด้วย

2. การบริหารในลักษณะของงานอาชีพ (Professional) การบริหารเป็นอาชีพที่มั่นคงมีเกียรติชนิดหนึ่ง ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนเพื่อเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ มีรายได้จากค่าตอบแทนเป็นค่าบริการของตน ในสังคมที่ธุรกิจเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงไร องค์การย่อมจะเจริญเติบโตตามสังคมไปด้วย “เพราะองค์การก็คือสังคม” ในองค์การย่อมต้องการผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญมากเป็นเงาตามตัว เห็นได้ง่ายๆ จากเจ้าธุรกิจที่ขยายกิจการของตนออกไปเรื่อยๆ จนที่สุดไม่อาจดูแลบริหารงานได้ทั่วถึง จึงต้องจ้างนักบริหารที่มีความสามารถบริหารงานแทน ปัจจุบันอาชีพการบริหารเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในรูปอาชีพส่วนตัว ในรูปสมาคมและรูปที่ปรึกษา เป็นต้น

3. การบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง หลักการและกฎเกณฑ์ในวิชาชีพการบริหารนั้น เป็นสิ่งที่หาความแน่นอนตายตัวได้ยาก ต้องเปลี่ยนแปลงปรับตัวให้เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดดุลยภาพที่ดี เป้าหมายของการบริหารก็เพื่อทำงานร่วมกันให้สำเร็จ การบริหารจึงเป็นการรวบรวมพฤติกรรมของแต่ละคน แต่ละกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดผลงานขึ้นมา โดยผ่านกระบวนการบริหารที่เหมาะสม แต่กระบวนการบริหารที่เหมาะสมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ ประกอบกับภาวการณ์ที่แวดล้อมองค์การอยู่ในขณะนั้นๆ เป็นเรื่องพิจารณาภาวการณ์แวดล้อม องค์การบริหารที่สำคัญคือสังคมที่ล้อมรอบองค์การอยู่ สังคมเป็นสิ่งที่ไม่หยุด

นึ่งกับที่ ดังนั้นภาวะแวดล้อมขององค์กรก็ไม่หยุดนิ่งเช่นกัน กระบวนการบริหารก็ต้องปรับตัว ไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่ได้ ดังนั้นกระบวนการบริหาร จึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

จากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโครงการและการบริหารจัดการพร้อมด้วยสภาพการดำเนินงาน เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่อาศัยขั้นตอนในการดำเนินงานด้วยความละเอียดอ่อน ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร และโครงการในการบริหารโครงการแต่ละโครงการหากมีการบริหารจัดการในแต่ละขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนการนำเทคนิคในการบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้ ย่อมทำให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างประสบผลสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งนับว่าเป็นการบริหารโครงการและการบริหารจัดการที่ต้องอาศัยการนำเทคนิคในการบริหารจัดการมาใช้ ตลอดจนการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารโครงการทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในภาวะที่ประเทศประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้ส่งผลต่อประชาชนโดยทั่วไปในพื้นที่ชนบทและชุมชนเมือง รัฐบาลจึงได้มีแนวคิดในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าซึ่งมีความจำเป็นที่จะมุ่งเน้น ในการลดค่าใช้จ่ายของประชาชนและมุ่งการให้โอกาสแก่ภาคประชาชนโดยเฉพาะคนจน

รัฐบาลจึงได้กำหนดให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นเครื่องมือในการกระจายโอกาสให้แก่คนจนได้ร่วมคิด ร่วมทำด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

ที่ผ่านมาการพัฒนามุ่งเน้นเรื่องของรูปแบบมากเกินไป ที่จริงแล้วการแก้ปัญหาต่างๆ ควรเป็นของประชาชน ด้วยการกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจไม่ใช่การมุ่งเน้นในรูปแบบ แต่เป็นความอิสระและใช้ภูมิปัญญาของเราเองในการบริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชน

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ได้ตั้งขึ้นเพื่อหว่านเมล็ดเงินไปยังหมู่บ้านและชุมชนอย่างไม่มีทิศทางแต่เป็นนโยบายที่มุ่งเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อสร้างสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่นจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างการพัฒนาความคิดริเริ่ม ให้ชุมชนเป็นกำหนดอนาคตด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเองอันเป็นการแก้ไขปัญหาและ

เสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง “โดยรัฐบาล จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท” (คู่มือแผนพัฒนาธุรกิจกองทุนหมู่บ้าน, 2553:1-19)

3.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2) การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้านทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชนและกองทุนที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3) การปฏิรูประบบราชการแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมือง เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน

4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

3.3 วัตถุประสงค์

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) การส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและสังคมของประเทศในอนาคต

4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3.4 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองจะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชนในการเป็นเจ้าของกองทุนที่ร่วมกันบริหารจัดการ โดยประชาชน เพื่อประชาชน ของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการ กองทุนของตนเอง

- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการและบริหารจัดการ กองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วม สร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2) การเลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่ต่ำกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

- องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือ จำนวนสามในสี่ของครอบครัวเรือนทั้งหมดของ หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการคัดเลือกกันเอง

- เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองกำหนด

- เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประชาชนต้องร่วมกัน คัดเลือกคนดี และมีคุณสมบัติต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการเพื่อบริหารกองทุนของประชาชน ดังนี้

1) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

3) เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือ ไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกไล่ออก หรือ ให้ลาออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
- 9) ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุนด้วยมติของคณะกรรมการ หรือมติของสมาชิก

3.5 การจัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน(กตกา) กองทุนหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

- ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด
- วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
- ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ต้องไม่เกินหนึ่งปี (ฉบับแก้ไข พ.ศ.2552 ไม่เกิน 2 ปี)
- ประเด็นอื่นๆคณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

3.6 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกตกาที่วางไว้ เช่น

- 1) การรับสมาชิก
- 2) การระดมทุน
- 3) การจัดทำระบบบัญชี
- 4) การจัดระบบตรวจสอบ
- 5) การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ
- 6) อื่นๆ

3.7 การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2) จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบได้จากคณะกรรมการ
สนับสนุนระดับอำเภอ

3) ยื่นแบบการขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพร้อม
เอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบข้อบังคับกองทุน

4) เปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคาร

5) การประเมินความพร้อมของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองได้ขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว
คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่อง ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการ
- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

กองทุน

- ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบและข้อบังคับกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากกองทุน

6) การรับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติจัดสรรตามผล
การประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้ว
ให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

- สมุดบัญชีเงินฝากกองทุน
- มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีอำนาจ

ในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคารฯ และมติดังกล่าวต้องให้ประธาน
กรรมการ ของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า

7) กรณีกองทุนที่ไม่ผ่านการประเมินความพร้อม

กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองใดที่ได้รับแจ้งว่าไม่ผ่านการประเมินความ
พร้อม ให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเรื่องต่างๆตามที่ได้รับแจ้งผลการประเมินความพร้อม โดยมี
แนวทางและวิธีการ ดังนี้

7.1 แนวทางการเตรียมความพร้อม คณะกรรมการกองทุนร่วมกับสมาชิกเตรียมความพร้อมตามแนวทางดังนี้

- โดยร่วมมือและช่วยเหลือกันเองในหมู่บ้าน
- ขอความช่วยเหลือจากกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว
- การขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ
- การผสมผสานกันทั้ง 3 แนวทาง

7.2 วิธีการเตรียมความพร้อมคณะกรรมการกองทุนดำเนินการเพื่อให้เกิดความพร้อมด้วยวิธี ดังนี้

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านหรือชุมชน โดยการใช้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนอื่นที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- การสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการ และการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิก จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ

7.3 การดำเนินการหลังมีความพร้อม

- เมื่อกองทุนมีความพร้อม คณะกรรมการกองทุนแจ้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อมาติดตามตรวจสอบ และรายงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะโอนเงินเข้ากองทุนเมื่อได้รับรายงานจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

3.8 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

3.8.1 ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

- สทบ. ประชาสัมพันธ์เชิงนโยบายและหลักการ
- อนุกรรมการและเครือข่ายประชาสัมพันธ์เชิงพื้นที่ เป้าหมาย นโยบาย ปรัชญา วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเตรียมความพร้อม

3.8.2 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมในการจัดตั้ง

- จัดประชาคม 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมด เพื่อขออนุมัติจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีอนุกรรมการระดับอำเภอและเครือข่ายร่วมสังเกตการณ์

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำระเบียบ / ข้อบังคับและข้อความเห็นชอบจากประชาคม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรับสมัครสมาชิก

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เปิดบัญชีที่ 2 บัญชีเงินสะสมของกองทุนหมู่บ้าน

3.8.3 ขั้นตอนกระบวนการสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

- อนุกรรมการและเครือข่ายจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

- อนุกรรมการและเครือข่ายประเมินการจัดการเรียนรู้

- อนุกรรมการและเครือข่ายให้กองทุนหมู่บ้านจัดทำแบบ กทบ.2 และจัดเตรียมเอกสารประกอบเพื่อยื่นจัดตั้งและจดทะเบียน

3.8.4 ขั้นตอนการจัดตั้งและจดทะเบียน

- กองทุนหมู่บ้านยื่นขอจัดตั้งและจดทะเบียน

- อนุกรรมการและเครือข่ายประเมินความพร้อม แจ้งผลการประเมินความพร้อมให้กองทุนหมู่บ้านทราบ

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เปิดบัญชีที่ 1 เพื่อรองรับเงินจัดสรร

- ธนาคารรายงานข้อมูลกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านการประเมิน

- กองทุนหมู่บ้านยื่นเอกสารประกอบการจัดตั้งและจดทะเบียน

- อนุกรรมการและเครือข่ายรายงานผลการประเมินความพร้อมให้กับนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

- นายทะเบียนประจำจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นกับนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ) อนุมัติจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน

- นายทะเบียนประจำจังหวัดแจ้ง สทบ. ในฐานะสำนักงานนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- นายทะเบียนประจำจังหวัดแจ้งธนาคารเพื่อบันทึกข้อมูลและออนไลน์ให้สำนักงานใหญ่

3.8.5 ขั้นตอนการจัดสรรและโอนเงิน

- สทบ. นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาจัดสรรและโอนเงิน 1 ล้านบาท

- เมื่อได้รับความเห็นชอบ สทบ. แจ้งธนาคารเพื่อโอนเงิน
- ธนาคารแจ้งผลการโอนเงินให้ สทบ. ทราบ
- สทบ. แจ้งอนุกรรมการและเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดสรรและโอนเงินให้กับ

กองทุนหมู่บ้าน

3.9 กลไกการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.9.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดำเนินการภายใต้ระเบียบและพระราชบัญญัติ
ดังนี้

ระยะที่ 1 : การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (พ.ศ. 2544-2547)
ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544

ระยะที่ 2 : การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (พ.ศ. 2548-ปัจจุบัน)
ภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (มีผลบังคับใช้ เมื่อ 31
ธันวาคมพ.ศ. 2547)

3.9.2 ตามพ.ร.บ. : จัดตั้งกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ”
โดยเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนา
อาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิ
ภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

3) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการ
ระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

4) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ
และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ประกอบด้วย

1. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 31
2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3. เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ

4. ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงิน หรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3.9.3 ตาม พ.ร.บ. : มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.)” ประกอบด้วย

- 1) นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการ
- 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
- 3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง
- 4) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คน
- 6) ผู้ทรงคุณวุฒิอื่น และให้ผู้ชำนาญการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและสำนักงาน
- 2) จัดหาเงินกองทุนของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน
- 3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 4) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการนำทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการประชุม ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 7) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
- 8) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบรวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน
- 9) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน
- 10) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
- 11) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
- 12) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ
- 13) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- 14) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- 15) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้ว รายงานต่อคณะรัฐมนตรี
- 16) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- 17) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3.9.4 ตาม พ.ร.บ. มีสำนักงาน เรียกว่า “สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.)” และสำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการต่างๆของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 3) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 4) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- 5) ติดตามผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อกรรมการ
- 6) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อกรรมการ
- 7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3.9.5 ตาม พ.ร.บ. ให้แต่ละหมู่บ้านและชุมชนเมือง จัดตั้งกองทุน เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้าน หรือ กองทุนชุมชนเมือง” รวมทั้ง “กองทุนชุมชนทหาร” และ “กองทุนตามหลักศาสนาอิสลาม (ซา รืออะฮ์) และมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

4) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5) กระทำการใดๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพและสวัสดิการของสมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วย

1. เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้
2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
3. เงินที่สมาชิกลำมาลงทุนหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
4. เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ
5. ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงิน หรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ทั้งนี้กองทุนที่จัดตั้งขึ้น มีการบริหารจัดการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านและชุมชนบนพื้นฐานประชาธิปไตย เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ระหว่างชุมชน รวมถึงภาคี หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม และเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง จำนวน 9-15 คน ในการเลือกคณะกรรมการ ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน
2. ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
3. จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี
4. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
5. จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด
6. พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
7. ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน
8. จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
9. สำรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
10. พิจารณาดำเนินการใดๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
12. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน
13. รายงานผลดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุนหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด
14. ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

3.9.6 การขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนดให้มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในระดับต่างๆ ดังนี้

- 1) ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) คลังจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่าย

กองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัดจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ พัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มแผนงานและข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการคนที่หนึ่ง พนักงานสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่สอง

ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ จากองค์กรประชาชนและอื่นๆจำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัดจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธาน คณะอนุกรรมการสนับสนุนจังหวัด เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- รับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และให้ความเห็น ผลการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- จัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณการพัฒนา และบูรณาการการขับเคลื่อน งานกองทุนหมู่บ้าน
- เป็นหน่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ให้กับกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนเครือข่าย กองทุนหมู่บ้านทุกระดับ
- ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัด ให้เป็นไปตาม ระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
- ประสานความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัด
- จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงและเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆทราบ
- รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบ ตาม ระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับจังหวัด
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2) ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นรองประธาน ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักการคลังกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่หนึ่ง พนักงานสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่สอง

ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆจำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานครจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธาน คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- รับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

- สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร และให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับเขตร่วมกับชุมชนตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

- จัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณการพัฒนา และบูรณาการการขับเคลื่อนงานกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร

- เป็นหน่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ให้กับกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองทุกระดับ

- ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

- ประสานความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร

- จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงและเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆทราบ
- รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครให้คณะกรรมการทราบ ตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3) ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วยนายอำเภอ เป็นประธาน ปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มหรือฝ่ายบริหารงานปกครอง เป็นรองประธาน ปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยา ท้องถิ่นอำเภอ เกษตรอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้แทนสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ จำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ พัฒนาการอำเภอ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอ จำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆจำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ จำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอด้วยกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเอง
- จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับแผนยุทธศาสตร์ แผนงานงบประมาณกองทุนหมู่บ้านของจังหวัด
- จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อบูรณาการ การพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
- เป็นหน่วยจัดการความรู้เพื่อบูรณาการ การพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
- ติดตาม ตรวจสอบให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ขอร้องเรียน ข้อขัดแย้งของกองทุนหมู่บ้าน
- รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดตามระเบียบหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

- ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

4) ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขต เป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นรองประธาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายการคลังเขต ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมือง ระดับเขตจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเขต เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นักพัฒนาชุมชนระดับ 6 ตามที่ผู้อำนวยการเขตมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับเขต ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่นๆจำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองระดับเขตจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธานคณะกรรมการสนับสนุนจังหวัด เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับเขตกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตด้วยกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการพึ่งพาตนเอง

- จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับแผนยุทธศาสตร์ แผนงานงบประมาณกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

- จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อบูรณาการ การพัฒนากองทุนในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

- เป็นหน่วยจัดการความรู้เพื่อบูรณาการ การพัฒนากองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

- ติดตาม ตรวจสอบให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ขอร้องเรียน ข้อขัดแย้งของกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

- รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานครตามระเบียบหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

- ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานครมอบหมาย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลย แสงอุตสาห (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การก่อเกิด การพัฒนา และการนำไปปฏิบัติ ของนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการก่อเกิดของนโยบายมีลักษณะสอดคล้องกับแบบการก่อเกิดนโยบายแบบปรับแก้ของเดิม (Incremental Model) โดยเป็นการนำเอานโยบายกองทุนพัฒนาชนบทที่มีและดำเนินการอยู่เดิมมาเป็นแบบเพื่อปรับปรุงแก้ไข 2) ด้านการพัฒนานโยบาย นโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้พัฒนามาจากนโยบายกองทุนพัฒนาชนบท โดยมีการพัฒนาสาระที่แตกต่างจากนโยบายเดิม 4 ประการ กล่าวคือ (1) การมอบเงินทุนจำนวน 1 ล้านบาท แก่ทุกหมู่บ้านตามเขตการปกครองอย่างเท่าเทียมกัน (2) มอบอำนาจให้ประชาชนในหมู่บ้านบริหารเงินทุนกันเอง ในรูปแบบคณะกรรมการกองทุน (3) การบริหารจัดการเงินทุน ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเงินกู้ การชำระคืนเงินกู้จะต้องดำเนินการผ่านธนาคารเท่านั้น (4) เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำหน้าที่ให้การสนับสนุนเป็นที่เลี้ยงเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการกองทุน 3) ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า เนื่องจากนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งจะเป็นการสร้างความผูกพันและการยอมรับ โดยการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติให้เกิดความสำคัญจึงเป็นเรื่องของการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันโดยให้สมาชิกกองทุนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการยอมรับตลอดจนสร้างทีมงานมากกว่ามุ่งการใช้ การควบคุม ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ปฏิบัติและสมาชิกกองทุนฯ ตระหนักในความสำคัญของนโยบาย เห็นความสำคัญของนโยบาย เห็นความสำเร็จของนโยบาย คือ ความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เพื่อสอดคล้องกับตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เรียกว่า “ตัวแบบการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)”

ณรงค์ ขวาลสันติ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลที่ได้รับจากเงินกองทุนหมู่บ้านในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านสังคม พบว่า มีผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์อาสาเข้ามาช่วยบริหารกองทุน สมาชิกกองทุนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และมีความสามัคคี คนยากจน มีโอกาสได้รับพิจารณาให้กู้ยืมก่อน ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกว่าทุกคนเป็นเจ้าของกองทุน มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ 2) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การดำเนินงานทำให้ประชาชนเป็นหนี้เพิ่ม แต่ในขณะเดียวกันสมาชิกก็มีอาชีพใหม่ที่สมาชิกนำเงินไปใช้บริการอาชีพเดิมและอาชีพใหม่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน 3) ด้านการเมือง พบว่า คณะกรรมการกองทุนมาจากการเลือกของประชาชน ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการ

กำหนดระเบียบข้อบังคับและการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการมีสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอความคิดเห็น

สำนักงานพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาพัฒนาบวรราชภัฏ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการติดตามส่งเสริมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านฯ เรียงตามลำดับที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ การสร้างแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านชุมชน รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนโดยประชาชน ส่วนด้านการจัดสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนยังดำเนินการไม่ชัดเจน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย ปัจจัยทางบวกและลบ ปัจจัยทางบวกได้แก่ นโยบาย ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ทูทางสังคม บารมีคุณธรรม ความเชื่อถือและศรัทธา ปัจจัยทางลบ ได้แก่ ความไม่เข้าใจและความไม่มั่นใจต่อนโยบายโครงการกองทุนหมู่บ้าน นักการเมือง การนำโครงการต่างๆ มาใช้ในการหาเสียงของตนเอง 3) การสร้างเครือข่ายภาคีระหว่างชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถพึ่งตนเองได้กับชุมชน หมู่บ้านที่เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างเครือข่ายประสบความสำเร็จได้อยู่ที่นโยบายจังหวัด

จันทร์เพ็ญ ยศเสนีย์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าได้แก่ นโยบายกองทุนมีความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพปัญหา วงเงินกองทุนมีปริมาณเพียงพอต่อสมาชิก ด้านกระบวนการ ได้แก่ การได้มาซึ่งระเบียบกองทุน กรรมการกองทุน มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน มีคุณสมบัติเหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ ด้านผลการดำเนินงาน พบว่า ใน 10 กองทุน จำนวนสมาชิกที่ต่ำสุด 18 คน สูงสุด 48 คน จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตเมื่อได้รับเงินกู้จากกองทุน พบว่า มีรายได้เพิ่มขึ้น อาหารการกินเพียงพอขึ้น

ชัยสิทธิ์ หมายสุข (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: ศึกษากรณีกองทุนชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งถือได้ว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ค่อนข้างมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายใน และประสบการณ์ ส่วนปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง อาชีพ การได้รับ

การฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และทัศนคติต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร

รัชชัย เวียงภิรมย์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม ด้านเพศ และสถานภาพการเป็นกรรมการหรือสมาชิกกองทุน เนื่องจากในสังคมชนบทไทยเพศชายมักจำได้รับการยอมรับและมีบทบาทในสังคมภายนอกมากกว่าเพศหญิง จึงมีการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารมากกว่า สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาระหนี้สิน เนื่องจากผู้ที่มีภาระหนี้สินย่อมมีความต้องการเงินไปชำระหนี้สินของตนเอง จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ และทำความเข้าใจในระเบียบกองทุนหมู่บ้านเพื่อจะได้ขอกู้ดังกล่าว ในส่วนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนต่อความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านเนื่องจากเรื่องของนโยบายเป็นเรื่องของผู้บริหารในระดับสูง แต่พบว่า ในพื้นที่ที่ทำการศึกษาประสบปัญหาในการดำเนินการใน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการกู้เงินของรัฐบาล และหน่วยงานราชการ

เสนีย์ อิจิ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบประสิทธิภาพในการจัดการแยกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีระดับค่อนข้างสูงมี 1 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ส่วนระดับปานกลางมี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านกำกับ ติดตามและประเมินผล 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้แก่ การได้รับการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรม ประสพการณ์จากกองทุนอื่นๆ มาก่อน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านค่อนข้างดี 4) ทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านของ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมพบว่า คณะกองทุนหมู่บ้านมีทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านค่อนข้างดี

ยงยุทธ เจริญรัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ความพอเพียงและความเหมาะสมของทรัพยากรด้านงบประมาณที่ได้รับจากการจัดสรรจำนวนชุมชนละ 1 ล้านบาทนั้น สมาชิกกองทุนเห็นว่าไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน บุคคลมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่เพียงพอและเหมาะสมที่จะบริหารงานกองทุนให้ประสบความสำเร็จได้ ความรู้และข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นๆอยู่ในระดับที่ดีและคณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนอยู่ในระดับปานกลางจนถึงสูง

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีระดับความเหมาะสมของการดำเนินงานอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยมีด้านการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงที่สุด และมีด้านการจัดเตรียมข้อมูลของชุมชนและสมาชิกที่ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำที่สุด

3. ผลการประเมินด้านผลการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนนั้น สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถช่วยพัฒนาอาชีพเดิมให้มีรายได้ดีขึ้นระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนของคณะกรรมการกองทุนอยู่ในระดับสูง และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของกองทุน สมาชิกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

จำแลง จิระวิชัยฤทธิ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดอ่างทอง พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชายอายุ 50 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมและมีรายได้ระหว่าง 5,001-8,500 บาทต่อเดือน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมี 3 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน การได้รับการฝึกอบรมและการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน ได้แก่ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ กรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความสามารถในการทำงานและสมาชิกส่งเงินไม่ตรงตามกำหนด

สุรางค์ อีลา (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาตำบลเรียง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและเฉพาะด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในประเด็นค่อนข้างมาก ได้แก่ ด้านการประชุม ด้านการอนุมัติการกู้ ด้านการดำเนินงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการติดตาม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิก การประสานงานภายในคณะกรรมการ การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการ ส่วนปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับกองทุน การได้รับการฝึกอบรมและแนะนำ และความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ กรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความสามารถในการทำงาน และสมาชิกส่งเงินไม่ตรงตามกำหนด

ณัฐศดา ชุมคง (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกองทุนชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบางพุดสามัคคี 3 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินงานของกองทุนชุมชนบางพุดสามัคคี 3 มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี ด้านประสิทธิผลของคณะกรรมการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกการพัฒนาการบริหารจัดการและการบัญชี ความพึงพอใจของสมาชิกต่อกระบวนการยื่นขอกู้เงินและการคืนเงินกู้ยืม คณะกรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่ได้รับจากการดำเนินงานของคณะกรรมการ ความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ผลประเมินด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดีเนื่องจากสมาชิกร้อยละ 87.7 เห็นว่าตนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว ร้อยละ 87 ที่เห็นว่าตนเองมีเงินออมเพิ่มขึ้น แต่ประสิทธิผลด้านการบริหารจัดการกองทุนฯของคณะกรรมการในการจัดเตรียมข้อมูลของสมาชิก การกำหนดเป้าหมายของคณะกรรมการอยู่ในระดับต่ำและขั้นตอนการอนุมัติเงินกู้ในความคิดเห็นของคณะกรรมการความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำมาก ส่วนการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการอยู่ในระดับดี ผลการศึกษาด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนฯพบว่า มีการบริหารจัดการที่อยู่ในระดับปานกลาง ผลการดำเนินงานของกองทุนมีประสิทธิภาพ แต่การใช้ทรัพยากรยังไม่เต็มที่เท่าที่ควรซึ่งกองทุนต้องพิจารณาในเรื่องของการหมุนของสินทรัพย์ให้เร็วขึ้น

เรวัตร ธรรมาภิรมย์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ในระดับมากส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ในด้านการใช้เงินทุนหมดและใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ค่าตอบแทนการเป็นกรรมการต่อเดือนต่อคนโดยเฉลี่ย 86 บาท ต้นทุนรวมต่อเดือน 878 บาท ต้นทุนต่อหน่วย 115 บาท ระยะเวลาที่เหมาะสมในการอนุมัติเงินกองทุนสำหรับสมาชิก 1 รายคือ 16 วัน ในด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่มีมากที่สุดคือด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน นอกจากนี้พบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ขาดความรู้ด้านบัญชี-งบดุล ขาดการพัฒนาเครือข่าย ขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เงินทุนไม่พอเพียง โดยมีแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านที่สำคัญ คือ จัดประชุมชี้แจงงานการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นประจำ จัดอบรมการทำบัญชี-งบดุล จัดสรรเงินทุนเพิ่ม กรรมการต้องมีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต

กาญจนา สวัสดิ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกองทุนทุกด้าน ยกเว้นเพศ ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

บลาทัท, นิติน, แท็ง, และ ลุย เยน (Bhatt, Nitin & Shui Yan. 2001 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดตั้งกองทุนกู้ยืมในสหรัฐอเมริกา : ศึกษาด้านสังคม การเงินการธนาคาร และการบริหารงาน ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินผลด้านเศรษฐกิจและการดำเนินการของกองทุนกู้ยืม มีการเติบโตในช่วง 10 ปี ถือเป็นเครื่องมือกระตุ้นชาวรากหญ้าในสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ว่าจะติดขัดบ้างจากรายงานแต่ก็แสดงให้เห็นว่าผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการกู้ยืม การได้รับความเสียหายจากด้านอื่นๆ ด้านสังคม ด้านการเงินการธนาคาร ความท้าทายในการบริหารงาน ซึ่งความท้าทายจากตัวอย่างนี้ทำให้มีการศึกษาและวิเคราะห์เชิงลึกของกองทุนกู้ยืมในประเทศเครียฟอร์เนีย

โกเมซ, ราฟาเอล, แซนเตอร์และอีลิค (Gomez, Rafael, Santor & Eric. 2001: Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สมาชิกมีสิทธิกู้ยืม : ศึกษาผลกระทบของต้นทุนและลักษณะผู้ให้กู้ของกองทุนกู้ยืม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ลูกจ้างที่ประสบความสำเร็จจากการให้กู้ยืมใช้ทรัพยากรจากต้นทุนทางสังคม และผลกระทบจากการเจรจา มีการพยายามรวมบัญชีความแตกต่างจากเงินที่หามาได้ เพื่อเป็นตัวอย่าง

ของผู้กู้ยืมกองทุนกู้ยืม สำหรับต้นทุนทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคมนั้น ช่วยต่อการกระทำที่อ่อนไหวของกลุ่มผู้จัดทำกองทุนให้สำเร็จ และแสดงให้เห็นว่าต้นทุนทางสังคมเป็นความตั้งใจที่ดีของลูกจ้างที่จะได้เงินเลี้ยงชีพ

กรานิตัส, อาร์คแมน, ชีฮันและไคร (Granitsas, Akman, Sheehan & Deidre. 2001: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ลัทธิขายนทุนของชาวรากหญ้า ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในแถบเอเชียความเจริญเติบโตของกองทุนกู้ยืม เพื่อช่วยเหลือคนยากคนจนได้บรรลุผลในครั้งแรก การจัดตั้งกองทุนกู้ยืมส่วนมากจะเริ่มจากชุมชนที่มีครอบครัวแล้ว ซึ่งในประเทศฟิลิปปินส์สมัยประธานาธิบดี Gloria Macapagal Arroyo ได้จัดทำแผนกองทุนกู้ยืม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เธอต่อสู้จากการต่อต้านจากพรรคการเมือง แต่ถ้ากองทุนกู้ยืมมีการปะทะจากพรรคการเมืองไม่รุนแรงกองทุนกู้ยืมทั่วโลกก็ยากที่จะมีผลกำไร อย่างไรก็ตามก็รัฐบาลสามารถช่วยได้ โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อให้กองทุนเจริญเติบโตต่อไป

เนอร์ส, ทิมอที เฮช. (Nourse, Timothy H. 2001: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประชุมกองทุนกู้ยืม : ศึกษาการบริการลูกหนี้และการประกัน ผลการศึกษพบว่า มีผลกระทบของกองทุนกู้ยืมในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากกองทุนมีขนาดเล็กและผู้บริหารกิจการได้จัดหา Credit ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อสร้างและขยายธุรกิจ จากการสำรวจลักษณะไม่เป็นทางการขององค์กรและหนทางไปสู่การกู้ยืมเงินรายย่อยที่ออกแบบจากความจำเป็นทางธุรกิจตามที่ได้มีการประเมินความสำเร็จยืนยันว่า รูปแบบที่ไม่เป็นทางการขององค์กรมีกิจกรรมที่ชี้ให้เห็นว่ากองทุนกู้ยืมมีความสำคัญไม่ได้แต่เฉพาะวงการธุรกิจเท่านั้น แต่ในส่วนของผู้บริหารองค์กรจำเป็นต้องหาแหล่งบริการทางการเงินธนาคารที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือได้ดีกว่า ในส่วนภูมิภาคพบว่า เป้าหมายด้านเศรษฐกิจและความยากจนลดลง เมื่อมีการสนับสนุนจากแหล่งการเงิน

โควคูรีและพราเบล รอย (Chowdhury, Prabel & Roy. 2005: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลุ่มผู้กู้ : ศึกษาจากธนาคาร ผู้ให้กู้ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบของกลุ่มผู้กู้ยืมบนพื้นฐานการดูแลอย่างใกล้ชิดและตามหลักศีลธรรมนั้น ไม่ปรากฏความต่อเนื่องทางการเงินหรือผู้ดูแลผู้กู้เงินอย่างใกล้ชิด ซึ่งกลุ่มผู้กู้จะมีการวางแผนภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดกับผู้ให้กู้เพื่อการลงทุนตามโครงการซึ่งจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นยังมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบคือ ผู้กู้และความเหมาะสมของหนี้สินร่วมกัน ในความเป็นจริงกลุ่มผู้กู้เป็นผู้วางแผนการเงินอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจจะมีความสำเร็จในการรวมหนี้สิน

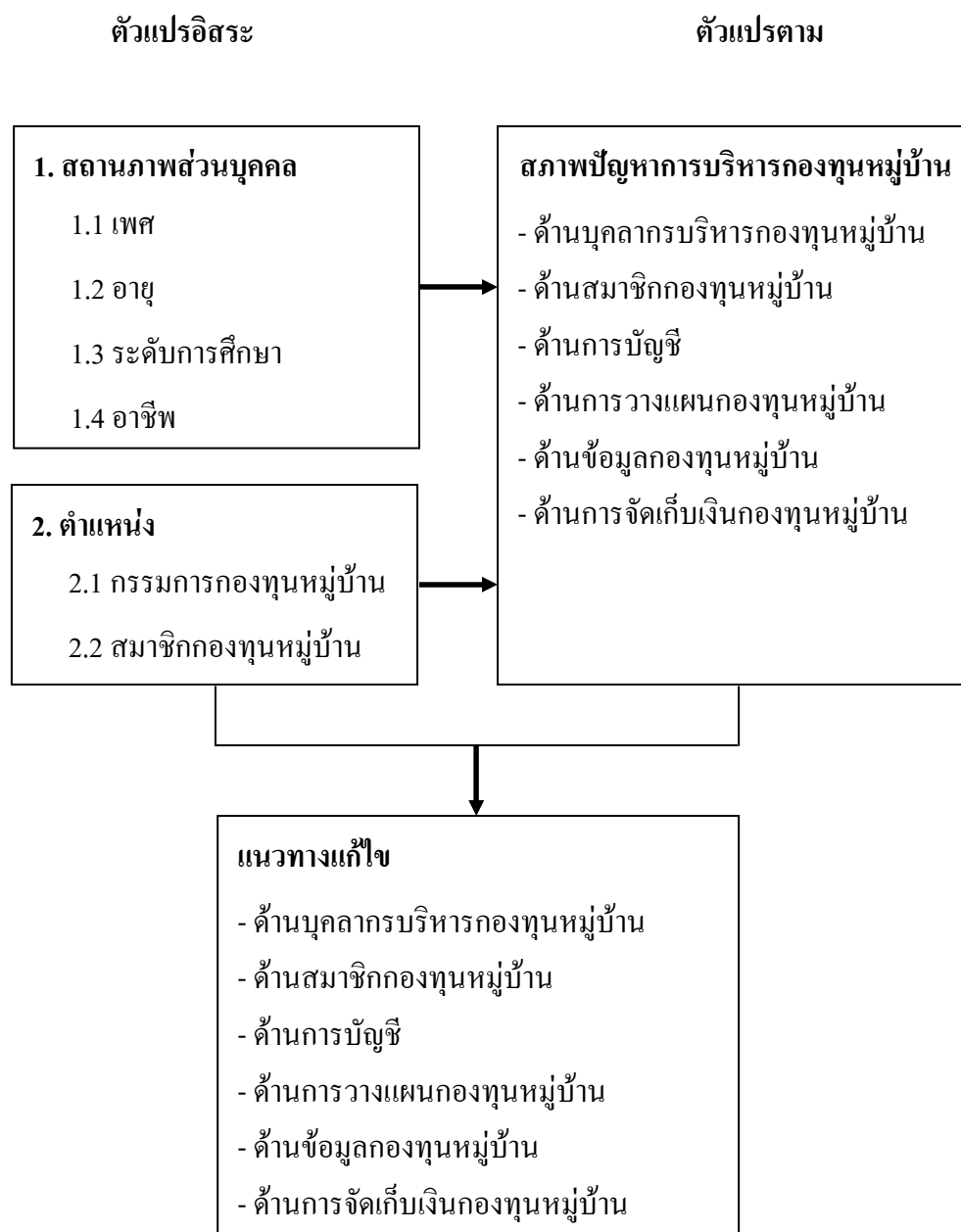
แมคอินทอส์, ซีเรจ, วายดิกค์และบรูซี (Mcintosh, Craig, Wydick & Bruce. 2005: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การแข่งขันและกองทุนกู้ยืม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การแข่งขันระหว่างสถาบันกองทุนกู้ยืม (MFIs) ในการพัฒนาประเทศนั้น ทำให้รูปแบบของพฤติกรรมของผู้กู้ที่ไม่หวังผลกำไรและแสดงความไม่มีมาตรฐาน สมาชิกส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพราะต้องการเข้าถึงผู้ให้กู้

อย่างไรก็ตาม ก็มีการแข่งขันหากำไรจากผู้กู้ แต่ดูเหมือนว่าผู้กู้ยืมจะยากจนลงขณะที่การแข่งขันจะเข้มข้น มีการรวบรวมปัญหาของผู้กู้ยืมพบว่า มีการกู้ยืมจากหลายแหล่ง การกู้เงินในระบบ การจัดตั้งกองทุนกู้ยืมทำให้ผู้กู้ยืมเงินในระบบน้อยลง

ศรีวิฑะวาและพริทิส (Srivastava & Paritosh, 2005: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทสรุปของผู้ยากไร้และพื้นที่ว่างเปล่าในชุมชน ผลการศึกษาวិจัยพบว่า กองทุนกู้ยืมช่วยบรรเทาความยากจนและกำลังกระจายการพัฒนาผ่านตัวแทน องค์การสหประชาชาติได้มีคำสั่งให้มีการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพิ่มขึ้น แต่ควรสร้างจิตสำนึกและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ส่งเสริมระหว่างหุ้นส่วนกับสถาบันการเงิน การธนาคารในการจัดหาเงินทุนเพื่อบริการคนยากไร้ รวมทั้งให้เพิ่มความเข้าใจและขอบเขตของกองทุนกู้ยืมในอนาคต โดยกลุ่มสมาชิกสหประชาชาติจะจัดตั้งสมาคมนานาชาติหรือจุดศูนย์กลางในการปฏิบัติงานของกิจกรรมที่เป็นสากลประจำปี

อาฟเฟลก, อาร์เทอร์, เมลเลอร์และแมรี่ (Afeck, Arthur, Mellor & Mary, 2006: Abstrsct) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนการพัฒนาเงิน : ศึกษาการแบ่งกลุ่มทางการตลาดกระจายสู่ท้องถิ่น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ด้านการเงินการธนาคาร หากเศรษฐกิจและสังคมตกต่ำจะทำให้เสียเปรียบความเป็นส่วนตัวและชุมชนมีเล็กน้อยหรือเข้าไม่ถึงบริการหลักของการเงินการธนาคาร ซึ่งรัฐบาลของอังกฤษได้ส่งเสริมนโยบายด้านสังคม รวมทั้งการลงทุนทางสังคมกองทุนกู้ยืม สมาคมการเงินการธนาคาร และการพัฒนาสมาคมการเงินการธนาคาร (CDF) ได้ออกแบบสนับสนุนให้สร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น รัฐบาลส่งเสริม CDF และกระตุ้นองค์กรท้องถิ่นสมาคมคนจน โดยชี้แนะหน้าที่ของ CDF ในชุมชน การสร้างสัมพันธในชุมชน และได้จัดให้มีการอภิปรายโดยสมัครใจ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) “เรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พื้นที่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 51 กองทุน กองทุนชุมชนเมือง จำนวน 39 กองทุน รวม 90 กองทุน กรรมการและสมาชิกกองทุนรวมทั้งหมด 4,500 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด, 2554)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพื้นที่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยทำการคำนวณหาค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545:40) ได้ขนาดจำนวนกลุ่มตัวอย่างกองทุน 73 กองทุน ที่ความเชื่อมั่นที่ 95 % จากขนาดประชากรจำนวน 4,500 คน ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจำนวนประชากร จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 345 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ จำนวนกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองแยกกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกทั้งหมด 2,000 คน เปิดตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 118 คน มีคณะกรรมการทั้งหมด 900 คน กลุ่มตัวอย่าง 89 คน กองทุนชุมชนเมืองมีสมาชิกทั้งหมด 1,000 คน กลุ่มตัวอย่าง 98 คน มีกรรมการทั้งหมด 600 คน กลุ่มตัวอย่าง 49 คน รวมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองเท่ากับ 3,000 คน กลุ่มตัวอย่าง 216 คน รวม

กรรมการกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองเท่ากับ 1,500 คน กลุ่มตัวอย่าง 138 คน รวมสมาชิกและกรรมการกองทุนทั้งหมดได้จำนวน 4,500 คน เปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 354 คน เพื่อนำไปแจกแบบสอบถามทั้งหมด ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 ขนาดของจำนวนกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

กองทุน	จำนวนกองทุน	กลุ่มตัวอย่าง(กองทุน)
กองทุนหมู่บ้าน	51	41
กองทุนชุมชนเมือง	39	32
รวม	90	73

ตารางที่ 2 ขนาดของจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

ชื่อกองทุน	สมาชิกกองทุน	กลุ่มตัวอย่าง	กรรมการกองทุน	กลุ่มตัวอย่าง
กองทุนหมู่บ้าน	2,000	118	900	89
กองทุนชุมชนเมือง	1,000	98	600	49
จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	3,000	216	1,500	138

รวมทั้งหมดกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง = 4,500 คน

ได้กลุ่มตัวอย่าง = 354 คน

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์โดยการหาเหตุผลเชิงอุปนัย (Inductive Reasoning)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดความเหมาะสมและความสะดวกต่อการให้ข้อมูลของประชากรในแต่ละตัวอย่างแบบเจาะจงแต่ละวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์หาเหตุผลเชิงอุปนัยกับบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจากกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์โดยวิธีการหาเหตุผลเชิงอุปนัย สร้างขึ้นจากการทบทวน แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยลักษณะคำถามในส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้การจัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการให้คะแนนกำหนดค่าของคำตอบออกเป็นดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาดังแต่ 80 % ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาดังแต่ 70-79 % ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาดังแต่ 50-69 % ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาดังแต่ 40-49 % ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาน้อยกว่า 40 % ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แปลผลโดยใช้

เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวทางของเบสต์ ดังนี้ (Best, 2001: 204-208)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ปลายปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
2. แบบบันทึกการสัมภาษณ์
3. แบบบันทึกการสังเกต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถาม ไปแจกให้กับผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 354 คน ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ สมุดจดบันทึก ดินสอ ปากกา ยางลบ และแฟ้มเอกสาร และดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยการนัดกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ ในวันหยุดสุดสัปดาห์ ณ บริเวณบ้านของกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเองและงานครบรอบ 100 ปีอมลันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความ ตำรา ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง

2. โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีรายชื่ออยู่ในภาคผนวก เพื่อแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในด้านเนื้อหาความเข้าใจและการใช้ภาษา เพื่อให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbah. อ้างถึงใน ประคอง วรรณสูตร, 2542: 7-48)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับความคิดเห็น สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

3.1 t-test ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล 2 กลุ่ม

3.2 F-test ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) แล้วแต่กรณีสำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Diligence) โดยกำหนดการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดเป็นกลุ่ม (Categories) และเป็นแบบแผน (Pattern) ดูความเหมือนและความต่างกันของข้อมูลที่ได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอไว้ในตารางที่ 1- ตารางที่ 5

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นำเสนอไว้ในตารางที่ 6- ตารางที่ 12

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แตกต่างกัน นำเสนอไว้ในตารางที่ 13- ตารางที่ 34

ส่วนที่ 4 แนวทางการแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นำเสนอโดยการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่ม (Categories) และเป็นแบบแผน (Pattern) ดูความเหมือนและความแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	157	44.4
หญิง	197	55.6
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิง 197 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 29 ปี	22	6.2
30-39 ปี	82	23.2
40-49 ปี	147	41.5
50-59 ปี	86	24.3
60 ปีขึ้นไป	17	4.8
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาได้แก่ อายุ 50-59 ปี อายุ 30-39 ปี อายุต่ำกว่า 29 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.3, 23.2, 6.2 และ 4.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ม.6	46	13.0
ม.6 หรือ ปวช.	58	16.4
ปวส.หรืออนุปริญญา	121	34.2
ปริญญาตรี	116	32.8
ปริญญาโท	13	3.7
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาได้แก่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ม. 6 หรือ ปวช. ต่ำกว่า ม.6 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 32.8, 16.4, 13.0 และ 3.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค้าขาย	86	24.3
รับจ้างทั่วไป	42	11.9
ธุรกิจส่วนตัว	122	34.5
พนักงานบริษัทเอกชน	80	22.6
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16	4.5
อื่นๆ	8	2.3
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาได้แก่ มีอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างทั่วไป รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 24.3, 22.6, 11.9, 4.5, และ 2.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	138	39.0
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	216	61.0
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมากกว่า กรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี นำเสนอไว้ในตารางที่ 6- ตารางที่ 12

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุน
หมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมทุกด้าน

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน	3.28	.88	ปานกลาง
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	3.56	.80	มาก
3. ด้านการบัญชี	3.00	.89	ปานกลาง
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	3.20	.80	ปานกลาง
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	3.17	.88	ปานกลาง
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน	3.15	.86	ปานกลาง
รวม	3.23	.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้แก่ ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้านด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน และด้านการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28, 3.20, 3.17, 3.15 และ 3.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน

ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. โครงสร้างงานขาดความเหมาะสม	3.30	.97	ปานกลาง
2. ตำแหน่งต่างๆตามโครงสร้างการทำงานขาดความเหมาะสม	3.25	1.00	ปานกลาง
3. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน	3.28	.99	ปานกลาง
4. ไม่มีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพพร้อมกับเครือข่าย	3.25	1.01	ปานกลาง
5. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก ขาดการคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	3.34	1.01	ปานกลาง
6. การแต่งตั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไม่คำนึงถึงความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคลากร	3.27	1.02	ปานกลาง
รวม	3.28	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมาได้แก่ การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก ขาดการคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โครงสร้างงานขาดความเหมาะสม การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน การแต่งตั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไม่คำนึงถึงความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคลากร ตำแหน่งต่างๆตามโครงสร้างการทำงานขาดความเหมาะสม และไม่มีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกงานเพื่อพัฒนาศักยภาพพร้อมกับเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34, 3.30, 3.28, 3.27 และ 3.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าแม่ค้าประกอบอาชีพค้าขายในตลาด กองทุน จึงขาดการรวมกลุ่ม	3.28	.95	ปานกลาง
2. ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน	3.53	.90	มาก
3. ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน	3.60	.97	มาก
4. ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินกองทุน	3.60	.93	มาก
5. นำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของ กองทุน	3.70	1.07	มาก
6. ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงิน เมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก	3.65	1.05	มาก
รวม	3.56	.98	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ นำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินกองทุน และขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70, 3.65, 3.60, และ 3.53 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าแม่ค้าประกอบอาชีพค้าขายในตลาด กองทุนจึงขาดการรวมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านการบัญชี

ด้านการบัญชี	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีหลายรูปแบบ	3.01	.98	ปานกลาง
2. ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน	3.05	1.00	ปานกลาง
3. การแสดงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน	2.88	1.00	ปานกลาง
4. การตรวจสอบหนี้ที่ค้างชำระเพื่อนำเงินเข้าสู่ระบบไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพิ่ม	3.00	.97	ปานกลาง
5. ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน	3.05	.99	ปานกลาง
6. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ได้จัดทำรายการรับ-จ่าย เงินกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบทุกครั้ง	3.00	1.02	ปานกลาง
รวม	3.00	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีหลายรูปแบบ การตรวจสอบหนี้ที่ค้างชำระเพื่อนำเงินเข้าสู่ระบบไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพิ่ม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ได้จัดทำรายการรับ-จ่าย เงินกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบทุกครั้ง และการแสดงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05, 3.01, 3.00 และ 2.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน

ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. การวางแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาด บริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ	3.20	.97	ปานกลาง
2. การปฏิบัติตามแผนการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ	3.28	.91	ปานกลาง
3. การประสานงานในกลุ่มชุมชนของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ	3.04	.94	ปานกลาง
4. ขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	3.17	.90	ปานกลาง
5. ขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	3.34	.92	ปานกลาง
6. การขยายการให้บริการให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดโดยทั่วไปยังไม่บรรลุเป้าหมายของกองทุน	3.20	1.05	ปานกลาง
รวม	3.21	.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมาได้แก่ ขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การปฏิบัติตามแผนการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ การวางแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาด บริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ การขยายการให้บริการให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดโดยทั่วไปยังไม่บรรลุเป้าหมายของกองทุน ขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การประสานงานในกลุ่มชุมชนของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34, 3.28, 3.20, 3.17 และ 3.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน

ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. ขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ และตำบล	3.35	1.00	ปานกลาง
2. ขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆทราบ	3.28	.95	ปานกลาง
3. ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลในการแก้ปัญหาความยากจนและเศรษฐกิจระดับชุมชน	3.17	.98	ปานกลาง
4. ไม่มีการประชุมชี้แจงข่าวสาร แจ้งปัญหาและการแก้ไขให้สมาชิกกองทุนทราบความคืบหน้าในแต่ละเดือน	3.07	1.02	ปานกลาง
5. ไม่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือพบปะคุยกันทำให้การรับรู้ข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า	3.10	1.08	ปานกลาง
6. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่มีส่วนร่วมในการให้และรับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานของกองทุน	3.07	.97	ปานกลาง
รวม	3.17	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมาได้แก่ ขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ และตำบล ขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆในจังหวัดเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆทราบ ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลในการแก้ปัญหาความยากจนและเศรษฐกิจระดับชุมชน ไม่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือพบปะคุยกันทำให้การรับรู้ข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีการประชุมชี้แจงข่าวสาร แจ้งปัญหาและการแก้ไขให้สมาชิกกองทุนทราบความคืบหน้าในแต่ละเดือน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่มีส่วนร่วมในการให้และรับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานของกองทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35, 3.28, 3.17, 3.10 และ 3.07 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน

ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน	$\bar{X}$	SD.	ระดับปัญหา
1. การจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านขาดการสนับสนุนและให้มีจิต ความสามารถจัดระบบเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพ	3.23	1.00	ปานกลาง
2. ระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินยังไม่ ชัดเจน	3.04	1.00	ปานกลาง
3. การติดต่อสื่อสารในการเก็บเงินกองทุนสำหรับสมาชิกมีความ ยากลำบากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล	3.05	.98	ปานกลาง
4. ผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุนทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายการ จัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	2.88	1.05	ปานกลาง
5. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	3.35	1.03	ปานกลาง
6. งบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ น้อยไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน	3.39	1.04	ปานกลาง
รวม	3.15	1.02	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมาได้แก่ งบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกุน้อยไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ การจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านขาดการสนับสนุนและให้มีจิตความสามารถจัดระบบเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสารในการเก็บเงินกองทุนสำหรับสมาชิกมีความยากลำบากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินยังไม่ชัดเจน และตรวจสอบบัญชีกองทุนทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39, 3.35, 3.23, 3.05, 3.04 และ 2.88 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหาร
จัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แตกต่างกัน นำเสนอไว้ในตารางที่ 13- ตารางที่ 34

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปาก
เกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน	3.47	.81	3.11	.89	3.85**	.00
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	3.75	.67	3.39	.85	4.39**	.00
3. ด้านการบัญชี	3.18	.85	2.83	.87	3.77**	.00
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	3.28	.77	3.13	.80	1.72	.08
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	3.24	.79	3.10	.94	1.55**	.13
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน	3.31	.83	3.01	.85	3.35**	.00
รวม	3.37	.64	3.10	.75	3.70**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้านคือ ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยเพศชายเห็นว่าเป็นปัญหามากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน และด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ

สภาพปัญหาการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	9.81	5	1.96	2.62*	.02
	ภายในกลุ่ม	260.68	35	.75		
	รวม	270.49	353			
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	11.94	5	2.39	3.84**	.00
	ภายในกลุ่ม	216.19	35	.62		
	รวม	228.13	35			
3. ด้านการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	10.68	5	2.14	2.83*	.02
	ภายในกลุ่ม	263.10	35	.76		
	รวม	273.78	35			
4. ด้านการวางแผนกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	3.19	5	.64	1.00	.43
	ภายในกลุ่ม	221.64	35	.64		
	รวม	224.83	35			
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	10.93	5	2.19	2.87*	.02
	ภายในกลุ่ม	264.76	35	.76		
	รวม	275.69	35			
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	9.91	5	1.98	2.75*	.02
	ภายในกลุ่ม	251.03	35	.72		
	รวม	260.94	35			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.96	5	1.19	2.34*	.04
	ภายในกลุ่ม	177.21	35	.51		
	รวม	183.17	35			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 0.1 ในด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน ด้านการบัญชี ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนในด้านอื่นๆพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 15-19

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		2.83	3.38	3.24	3.22	3.49	2.75
ต่ำกว่า 20 ปี	2.83	-					
20-29 ปี	3.38		-				.63*
30-39 ปี	3.24			-			.49*
40-49 ปี	3.22				-	-.27*	.47*
50-59 ปี	3.49					-	.74*
60 ปีขึ้นไป	2.75						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอายุเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี และอายุ 50-59 ปี ส่วนผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		2.50	3.84	3.60	3.38	3.72	3.81
ต่ำกว่า 20 ปี	2.50	-	-1.34*			-1.22*	-1.31*
20-29 ปี	3.84		-		.46*		
30-39 ปี	3.60			-	.22*		
40-49 ปี	3.38				-	-.34*	-.43*
50-59 ปี	3.72					-	
60 ปีขึ้นไป	3.81						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอายุเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 6 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี, 50-59 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี

ผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี ส่วนผู้ที่มีอายุ 40-49 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชี จำแนกตาม อายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		2.50	2.81	3.07	2.94	3.16	2.38
ต่ำกว่า 20 ปี	2.50	-					
20-29 ปี	2.81		-				
30-39 ปี	3.07			-			.70*
40-49 ปี	2.94				-		.57*
50-59 ปี	3.16					-	.78*
60 ปีขึ้นไป	2.38						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการบัญชี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ เป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี, 40-49 ปี และอายุ 50-59 ปี

ตารางที่ 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		3.16	3.05	3.13	3.06	3.45	2.81
ต่ำกว่า 20 ปี	3.16	-					
20-29 ปี	3.05		-				
30-39 ปี	3.13			-		-.32*	
40-49 ปี	3.06				-	-.39*	
50-59 ปี	3.45					-	.64*
60 ปีขึ้นไป	2.81						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอายุ เป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอายุ 30-39 ปี อายุ 40-49 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามอายุ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
		3.50	2.87	3.12	3.04	3.42	3.06
ต่ำกว่า 20 ปี	3.50	-					
20-29 ปี	2.87		-			-.55*	
30-39 ปี	3.12			-		-.30*	
40-49 ปี	3.04				-	-.38*	
50-59 ปี	3.42					-	
60 ปีขึ้นไป	3.06						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอายุเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี, 30-39 ปี และอายุ 40-49 ปี

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปาก
เกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพปัญหาการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	18.18	4	4.54	6.29**	.00
	ภายในกลุ่ม	252.31	35	.72		
	รวม	270.49	35			
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	31.62	4	7.91	14.04**	.00
	ภายในกลุ่ม	196.51	35	.56		
	รวม	228.13	35			
3. ด้านการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	22.70	4	5.68	7.89**	.00
	ภายในกลุ่ม	251.08	35	.72		
	รวม	273.78	35			
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	16.84	4	4.21	7.06**	.00
	ภายในกลุ่ม	207.99	35	.60		
	รวม	224.83	35			
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	33.40	4	8.35	12.03**	.00
	ภายในกลุ่ม	242.30	35	.69		
	รวม	275.69	35			
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	27.64	4	6.91	10.34**	.00
	ภายในกลุ่ม	233.30	35	.67		
	รวม	260.94	35			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	23.66	4	5.91	12.94**	.00
	ภายในกลุ่ม	159.51	35	.46		
	รวม	183.17	35			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 21-26

ตารางที่ 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.68	3.18	3.03	3.43	3.21
ต่ำกว่า ม.6	3.68	-	.50*	.65*		
ม. 6 หรือ ปวช.	3.18		-			
ปวส.หรือ อนุปริญญา	3.03			-	-.40*	
ปริญญาตรี	3.43				-	
ปริญญาโท	3.21					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. และ ปวส.หรืออนุปริญญา

ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		4.16	3.67	3.22	3.60	3.64
ต่ำกว่า ม.6	4.16	-	.50*	.94*	.56*	.52*
ม.6 หรือ ปวช.	3.67		-	.45*		
ปวส.หรือ อนุปริญญา	3.22			-	-.39*	
ปริญญาตรี	3.60				-	
ปริญญาโท	3.64					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 6 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ปวส.หรืออนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท

ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชี จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.54	2.88	2.76	3.08	2.82
ต่ำกว่า ม.6	3.54	-	.67*	.79*	.46*	.73*
ม.6 หรือ ปวช.	2.88		-			
ปวส.หรือ อนุปริญญา	2.76			-	-.32*	
ปริญญาตรี	3.08				-	
ปริญญาโท	2.82					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการบัญชี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ปวส. หรืออนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท

ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.66	3.10	2.99	3.29	3.06
ต่ำกว่า ม.6	3.66	-	.57*	.67*	.37*	.60*
ม.6 หรือ ปวช.	3.10		-			
ปวส.หรือ อนุปริญญา	2.99			-	-.30*	
ปริญญาตรี	3.29				-	
ปริญญาโท	3.06					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ปวส.หรืออนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท

ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับ การศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.80	3.22	2.82	3.22	3.23
ต่ำกว่า ม.6	3.80	-	.58*	.98*	.58*	.57*
ม.6 หรือ ปวช.	3.22		-	.40*		
ปวส.หรือ อนุปริญญา	2.82			-	-.40*	
ปริญญาตรี	3.22				-	
ปริญญาโท	3.23					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 6 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ปวส.หรืออนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท

ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา

ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ต่ำกว่า ม.6	ม.6 หรือ ปวช.	ปวส.หรืออนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
		3.76	3.18	2.86	3.19	3.06
ต่ำกว่า ม.6	3.76	-	.57*	.90*	.57*	.70*
ม.6 หรือ ปวช.	3.18		-	.32*		
ปวส.หรือ อนุปริญญา	2.86			-	-.33*	
ปริญญาตรี	3.19				-	
ปริญญาโท	3.06					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านการศึกษาเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 6 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. ปวส.หรืออนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท

ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามอาชีพ

สภาพปัญหาการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	16.34	5	3.27	4.48**	.00
	ภายในกลุ่ม	254.15	35	.73		
	รวม	270.49	35			
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	36.09	5	7.22	13.08**	.00
	ภายในกลุ่ม	192.04	35	.55		
	รวม	228.13	35			
3. ด้านการบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	27.44	5	5.49	7.75**	.00
	ภายในกลุ่ม	246.34	35	.71		
	รวม	273.78	35			
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	20.45	5	4.09	6.96**	.00
	ภายในกลุ่ม	204.38	35	.59		
	รวม	224.83	35			
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	41.18	5	8.24	12.22**	.00
	ภายในกลุ่ม	234.51	35	.67		
	รวม	275.69	35			
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุน หมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	46.59	5	9.32	15.13**	.00
	ภายในกลุ่ม	214.35	35	.62		
	รวม	260.94	35			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	28.10	5	5.62	12.61**	.00
	ภายในกลุ่ม	155.07	35	.45		
	รวม	183.17	35			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig.< 0.01) ในด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 28-33

ตารางที่ 28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.60	3.26	3.10	3.30	2.86	3.08
ค้าขาย	3.60	-	.34*	.51*	.30*	.74*	
รับจ้างทั่วไป	3.26		-				
ธุรกิจส่วนตัว	3.10			-			
พนักงานบริษัทเอกชน	3.30				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.86					-	
อื่นๆ	3.08						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 4 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป, ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 29 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		4.06	3.72	3.28	3.41	3.27	3.45
ค้าขาย	4.06	-	.34*	.79*	.66*	.80*	.61*
รับจ้างทั่วไป	3.72		-	.44*	.31*	.45*	
ธุรกิจส่วนตัว	3.28			-			
พนักงานบริษัทเอกชน	3.41				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.27					-	
อื่นๆ	3.45						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 29 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 8 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป, ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ

ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 30 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการบัญชี จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.37	3.30	2.74	2.85	2.91	2.58
ค้าขาย	3.37	-		.63*	.52*	.46*	.79*
รับจ้างทั่วไป	3.30		-	.56*	.45*		.72*
ธุรกิจส่วนตัว	2.74			-			
พนักงานบริษัทเอกชน	2.85				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.91					-	
อื่นๆ	2.58						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการบัญชี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 7 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป, ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ

ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 31 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.61	3.19	3.03	3.06	3.04	3.00
ค้าขาย	3.61	-	.42*	.58*	.55*	.57*	.62*
รับจ้างทั่วไป	3.19		-				
ธุรกิจส่วนตัว	3.03			-			
พนักงานบริษัทเอกชน	3.06				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.04					-	
อื่นๆ	3.00						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป, ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 32 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.68	3.31	2.82	3.15	2.75	2.95
ค้าขาย	3.68	-	.37*	.86*	.53*	.93*	.73*
รับจ้างทั่วไป	3.31		-	.49*		.57*	
ธุรกิจส่วนตัว	2.82			-	-.33*		
พนักงานบริษัทเอกชน	3.15				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.75						
อื่นๆ	2.95						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 32 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 8 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป, ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ

ผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง น้อยกว่าผู้ที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามอาชีพ เฉพาะคู่ที่แตกต่าง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
		3.70	3.42	2.91	2.79	3.03	3.16
ค้าขาย	3.70	-		.79*	.91*	.67*	
รับจ้างทั่วไป	3.42		-	.51*	.62*		
ธุรกิจส่วนตัว	2.91			-			
พนักงานบริษัทเอกชน	2.79				-		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.03					-	
อื่นๆ	3.16						-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอาชีพเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มากกว่าผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัทเอกชน

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	ตำแหน่ง				t	Sig.
	กรรมการ		สมาชิก			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน	3.00	.97	3.44	.76	-4.56**	.00
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	3.00	.76	3.91	.60	-11.69**	.00
3. ด้านการบัญชี	2.62	.73	3.22	.88	-6.90**	.00
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน	2.84	.76	3.43	.73	-7.27**	.00
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน	2.70	.88	3.47	.74	-8.81**	.00
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน	2.70	.83	3.43	.74	-8.58**	.00
รวม	2.81	.59	3.49	.67	-9.90**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมพบว่า กรรมการกองทุนหมู่บ้านกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนที่ 4 แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นำเสนอโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่ม (Categories) และเป็นแบบแผน (Pattern) ความเหมือนและความแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้ กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 7 คน ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่มได้ดังนี้

คนที่ 1 ได้ให้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสมมีการเล่นพรรคเล่นพวก ควรแก้ไขโดยเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการ ส่วนโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยเปิดอบรมโครงการภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม เปิดอบรมโครงการผู้บริหารคุณภาพในยุคการแข่งขัน การประชุมสามัญประจำปี ควรแจ้งให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการกู้เงินกองทุนไม่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกองทุน และมีวินัยต่อกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยใช้สวัสดิภาพและสวัสดิการเป็นตัวนำของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกใน 3 ทางเลือกคือ

2.1 ให้สมาชิกชำระคืนกับธนาคารโดยตรงตามระเบียบ

2.2 ส่งคืนต่อคณะกรรมการ โดยมีขั้นตอนปฏิบัติที่โปร่งใส

2.3 ชำระคืนโดยใช้บริการของธนาคารในการให้บริการให้บริการในหมู่บ้าน/ชุมชน

3. ด้านการบัญชี ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน ควรให้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดทำบัญชีและงบดุลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง เชิญชวนสมาชิกนำเงินมาฝากเพื่อนำเงินไปช่วยเหลือคนจนต่อไป

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน และเรื่องปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาดแนวทางแก้ไขเช่น การเรียนรู้ของ

ชุมชน ความสามัคคีของคนในชุมชนควรให้มีการศึกษารูปแบบการบูรณาการตลอดจนเงื่อนไขสนับสนุนเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ มีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบเงื่อนไขคู่มือปฏิบัติตนการประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องทราบแนวทางแก้ไข ควรสร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน ควรให้ผู้ประสานงานหลักคือศูนย์ประสานงานเครือข่ายทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล สร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

6. ด้านการเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับงบประมาณการบริหารจัดการจะมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน กับเรื่องสมาชิกกองทุน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข หากกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม ให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

คนที่ 2

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน ยังไม่เหมาะสมมีการเล่นพรรค เล่นพวก ควรแก้ไขโดยการประชุมสามัญประจำปี ส่วนโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยให้มีการประชุมชี้แจงให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินของกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิก ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิก จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและเครือข่าย

3. ด้านการบัญชี ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน ควรให้มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดทำบัญชีและงบดุลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง เชิญชวนสมาชิกนำเงินมาฝากเพื่อนำเงินไปช่วยเหลือคนจนต่อไป

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน กับเรื่องปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แนวทางแก้ไขในส่วนของกองทุนหมู่บ้านและเครือข่ายการบูรณาการควรมีปัจจัยสนับสนุนคือจิตสำนึกความต้องการและศักยภาพชุมชน ผู้นำชุมชน เน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกให้มากขึ้นให้เครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทราบ แนวทางแก้ไข การพึ่งพาตนเองของเครือข่าย เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานภาคีร่วมและบูรณาการกับงานอื่น ๆ ควรศึกษาวิจัย สภาพปัญหาของแต่ละกองทุนหมู่บ้านจัดกระบวนการแก้ไขปัญหอย่างมีส่วนร่วมและถ่ายทอดเป็นบทเรียน และขยายผลเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านต้นแบบ

6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุนกับเรื่องสมาชิกกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไขควรส่งเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม ควรจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง จัดหาสิ่งตอบแทนสร้างขวัญกำลังใจ และจัดหางบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม

คนที่ 3

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรค เล่นพวก และโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข การประชุมโดยให้สมาชิกเข้าร่วมพิจารณาด้วยทุกครั้งและการประชุมสามัญประจำปีควรแจ้งให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง ส่วนการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้เลือกตามความรู้ความสามารถ

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน และเรื่องไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุนเพราะฉะนั้นแนวทางแก้ไข ปลุกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิกและนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อกับสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนโดยให้สวัสดิการเป็นตัวนำของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกให้กับธนาคารโดยตรงตามระเบียบเดิม ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนเน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกมากขึ้น จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและเครือข่าย

3. ด้านการบัญชี เกี่ยวกับไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน แนวทางแก้ไขควรแสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการและสถานะการเงินของรัฐ การพิจารณาโครงการเงินกู้ควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วนโดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน และเรื่องการปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แนวทางแก้ไขเช่น การเรียนรู้ของชุมชน ความสามัคคีของคนในชุมชน ควรให้มีการศึกษารูปแบบการบูรณาการตลอดจนเงื่อนไขสนับสนุนเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ มีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบเงื่อนไขคู่มือการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ แนวทางแก้ไข ควรสร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน ควรให้ผู้ประสานงานหลักคือศูนย์ประสานงานเครือข่ายทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล สร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน กับเรื่องสมาชิกกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงจัดหาสิ่งตอบแทนสร้างขวัญกำลังใจ และจัดหางบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม

คนที่ 4

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก และโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข เปิดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการชุดใหม่แทนชุดเก่าที่หมดความน่าเชื่อถือ ประชุมโดยให้สมาชิกเข้าร่วมพิจารณาด้วยทุกครั้ง

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการกู้เงินกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกองทุน และมีวินัยต่อกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยใช้สวัสดิภาพและสวัสดิการเป็นตัวนำของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกใน 3 ทางเลือกคือ ให้

สมาชิกชำระคืนกับธนาคารโดยตรงตามระเบียบ 2. ส่งคืนต่อคณะกรรมการ โดยมีขั้นตอนปฏิบัติที่โปร่งใส 3. ชำระคืนโดยใช้บริการของธนาคารในการให้บริการให้บริการในหมู่บ้าน/ชุมชน

3. ด้านการบัญชี เกี่ยวกับไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน แนวทางแก้ไขควรแสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการและสถานะการเงินของรัฐ การพิจารณาโครงการเงินกู้ควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน โดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน และเรื่องปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาดแนวทางแก้ไขเช่น การเรียนรู้ของชุมชน ความสามัคคีของคนในชุมชนควรให้มีการศึกษารูปแบบการบูรณาการตลอดจนเงื่อนไขสนับสนุนเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ มีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบเงื่อนไขคู่มือปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องทราบแนวทางแก้ไข ควรสร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน ควรให้ผู้ประสานงานหลักคือศูนย์ประสานงานเครือข่ายทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล สร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

6. ด้านการเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับงบประมาณการบริหารจัดการจะมีปัญหาเพราะจำนวนเงินไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน กับเรื่องสมาชิกกองทุน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข หากกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม ให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

คนที่ 5

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก ควรแก้ไขโดยเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ แทนชุดเก่าที่หมดความน่าเชื่อถือ ส่วนโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรให้มีการประชุมสามัญประจำปีแจ้งในที่ประชุมให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินของกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิก ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก

และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิก จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและเครือข่าย

3. ด้านการบัญชี เกี่ยวกับไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน การแก้ไขการพิจารณาโครงการเงินกู้ควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน โดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน การจัดทำรายรับ-รายจ่ายควรให้มีระบบบัญชีที่มีมาตรฐานเดียวกัน

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านกับเรื่องการปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แนวทางแก้ไข การแบ่งกลุ่มความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน การวางแผนโครงการควรจัดให้มีรูปแบบการบูรณาการโดยประชาชน

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล และขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุน ควรแก้ไขโดยขยายผลเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านต้นแบบและมีการจัดพบปะหารือระหว่างสมาชิกกองทุนและเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านการเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุนและสมาชิกกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ ผิดวัตถุประสงค์ ควรแก้ไข ควรให้คณะกรรมการเครือข่ายร่วมติดตามแนะนำกองทุนที่มีจำนวนมากซึ่งติดตามไม่ทั่วถึงเน้นย้ำการรายงานผลแก่คณะกรรมการให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

คนที่ 6

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก และโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข จัดให้มีการเลือกตั้งกำหนดการรับเป็นกรรมการตามพ.ร.บ.พื้นโยบายกำหนด และโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางในการแก้ไขจัดให้มีการเลือกตั้งกำหนดการรับเป็นกรรมการตามพ.ร.บ.พื้นนโยบายกำหนด และให้เลือกตามความรู้ความสามารถ

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการกู้เงินกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกองทุน และมีวินัยต่อกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้

เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อกองสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยใช้สวัสดิภาพและสวัสดิการเป็นตัวนำของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกใน 3 ทางเลือกคือ 1. ให้สมาชิกชำระคืนกับธนาคารโดยตรงตามระเบียบ 2. ส่งคืนต่อคณะกรรมการโดยมีขั้นตอนปฏิบัติที่โปร่งใส 3. ชำระคืนโดยใช้บริการของธนาคารในการให้บริการในหมู่บ้าน/ชุมชน

3. ด้านการบัญชีเกี่ยวกับไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ เช่นกรณีกองทุนหมู่บ้านมีปัญหาหนี้ค้างชำระหรือเงินขาดบัญชีควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ลดความเสี่ยงของการบริหารกองทุนธนาคารหมู่บ้าน เช่นพัฒนาศักยภาพด้านบัญชีฐานข้อมูล

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับขาดการประเมินผลโครงการกองทุน และการปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แก้ไขโดยเน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกให้มากขึ้นให้เครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ การแบ่งกลุ่มความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน จัดให้มีการส่งเสริมการออมให้มีกองทุนประกันความเสี่ยง

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน แนวทางแก้ไขให้ความสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายระดับตำบล เพราะอยู่ใกล้ชิดที่สุดกับกองทุนหมู่บ้าน ขยายผลเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านต้นแบบ

6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุนกับเรื่องสมาชิกกองทุน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไข หากกรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม ให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

คนที่ 7

1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก และโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข ตั้งเวทีประชาคมใหม่ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่แทนชุดเก่าที่หมดความน่าเชื่อถือ และในการประชุมสามัญประจำปีควรแจ้งให้สมาชิกทราบชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง

2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการกู้เงินกองทุนไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ขาดความรู้

ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรแก้ไขโดยปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของกองทุน และมีวินัยต่อกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิก และนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยใช้สวัสดิภาพและสวัสดิการเป็นตัวนำของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกใน 3 ทางเลือกคือ ให้สมาชิกชำระคืนกับธนาคารโดยตรงตามระเบียบ 2. ส่งคืนต่อคณะกรรมการโดยมีขั้นตอนปฏิบัติที่โปร่งใส 3. ชำระคืนโดยใช้บริการของธนาคารในการให้บริการในหมู่บ้าน/ชุมชน

3. ด้านการบัญชี เกี่ยวกับการไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน และรูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน แนวทางแก้ไข ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง เชิญชวนสมาชิกร่วมกันเงินมาฝาก เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือคนจนต่อไป และการพิจารณาโครงการเงินกู้ การแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน โดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ต้องชัดเจน

4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและเรื่องการปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แนวทางแก้ไขมีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบเงื่อนไข คู่มือปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน การวางแผนโครงการควรจัดให้มีรูปแบบการบูรณาการโดยประชาชน

5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ แนวทางแก้ไข มีการจัดพบปะหารือระหว่างสมาชิกกองทุนและเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และสร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน กับเรื่องสมาชิกกองทุนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข จัดหาสิ่งตอบแทน สร้างขวัญกำลังใจและจัดหางบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม และให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ได้ข้อสรุป ดังนี้

แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7
1. ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน							
- เปิดเวทีชาวบ้านเพื่อตั้งคณะกรรมการชุดใหม่แทนชุดเก่า ที่หมดความน่าเชื่อถือ	✓			✓	✓		✓
- การประชุมสมาชิกสามัญประจำปีควรแจ้งให้ชัดเจนว่า คณะกรรมการขาดตำแหน่งอะไรบ้าง	✓	✓	✓	✓	✓		✓
- การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้เลือกตามความรู้ ความสามารถ			✓			✓	
2. ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน							
- ปลุกจิตสำนึกให้กับสมาชิกเกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ กองทุน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิกและนำเงินออมมาค้าเงินกู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อของสมาชิก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยให้สวัสดิการ เป็นตัวแทนของแรงจูงใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกให้กับ ธนาคารโดยตรงตามระเบียบเดิม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กองทุน เน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกให้ มากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและเครือข่าย		✓	✓				✓
3. ด้านบัญชี							
- การจัดทำรายรับ-รายจ่าย ควรให้มีระบบบัญชีที่มี มาตรฐานเดียวกัน	✓	✓			✓		
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีและงบ ดุลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้	✓	✓					
- แสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการและ สถานะการเงินของรัฐ			✓	✓			
- ลดความเสี่ยงของการบริหารกองทุน/ธนาคารหมู่บ้าน เช่น พัฒนาศักยภาพด้านบัญชีฐานข้อมูล				✓		✓	
- การพิจารณาโครงการเงินกู้ควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน โดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน			✓	✓	✓	✓	✓
- กรณีกองทุนหมู่บ้านมีปัญหาหนี้ค้างชำระหรือเงินขาด บัญชีควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน						✓	
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งกองทุน ประกันความเสี่ยงเชิญชวนสมาชิกนำเงินมาฝาก เพื่อนำ เงินไปช่วยเหลือคนจนต่อไป	✓	✓					✓

แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7
4. ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน							
- การวางแผนโครงการควรจัดให้มีรูปแบบการบูรณาการ โดยประชาชน					✓		✓
- ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านและเครือข่ายการบูรณาการ ควรมีปัจจัยสนับสนุน คือจิตสำนึก ความต้องการ และ ศักยภาพชุมชน ผู้นำชุมชน		✓					
- การเรียนรู้ของชุมชน ความสามัคคีของคนในชุมชนให้มี การศึกษารูปแบบการบูรณาการตลอดจนเงื่อนไข สนับสนุนเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้	✓		✓	✓			
- จัดให้มีการส่งเสริมการออมให้มีกองทุนประกันความ เสี่ยง				✓		✓	
- การแบ่งกลุ่มความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดการดูแล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของกองทุน					✓	✓	
- เน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกให้มากขึ้น ให้เครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ		✓				✓	
- มีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การ ปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข คู่มือปฏิบัติงาน การ ประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและ ชุมชน	✓		✓	✓			✓
5. ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน							
- ควรให้ผู้ประสานงานหลักคือศูนย์ประสานงานเครือข่าย ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล	✓		✓	✓			
- การพึ่งพาตนเองของเครือข่ายเพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยง ประสานภาคีร่วมและบูรณาการกับงานอื่นๆ		✓					
- สร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน	✓		✓	✓			✓
- ศึกษา วิจัยสภาพปัญหาของแต่ละกองทุนหมู่บ้าน จัด กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมและถ่ายทอด เป็นบทเรียน		✓		✓			
- ขยายผลเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านต้นแบบ					✓		
- ให้ความสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายระดับตำบล เพราะ อยู่ใกล้ชิดที่สุดกับกองทุนหมู่บ้าน						✓	
- มีการจัดพบปะหารือระหว่างสมาชิกกองทุนและ เครือข่ายอย่างต่อเนื่อง							✓

แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7
6. ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน							
- ให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถ จัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง	✓	✓		✓	✓	✓	✓
- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและ ชุมชนในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิด ริเริ่ม	✓	✓					
- เพื่อแก้ไขปัญหาเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริม เศรษฐกิจพอเพียง			✓				
- จัดอบรมให้ความรู้กรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ให้ถูกต้องตาม วัตถุประสงค์ของกองทุน				✓			
- ควรให้คณะกรรมการเครือข่ายร่วมติดตามแนะนำ กองทุนที่มีจำนวนมากซึ่งติดตามไม่ทั่วถึง เน้นย้ำการ รายงานผลแก่คณะกรรมการให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง					✓		
- กรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ ควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม	✓			✓		✓	
- จัดหาสิ่งตอบแทน สร้างขวัญ กำลังใจ และจัดหา งบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม		✓	✓				✓

สรุป

การวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อค้นพบว่าจากสภาพปัญหาทั้ง 6 ด้าน พบว่า ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีปัญหอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม โดยสอบถามจากกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 354 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.6 มีอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 41.5 มีระดับการศึกษา ปวส.หรืออนุปริญญา ร้อยละ 34.2 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 34.5 เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 61.0

ส่วนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน และด้านการบัญชี

ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสมมีการเล่นพรรคเล่นพวก ขาดการคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โครงสร้างงานขาดความเหมาะสม การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มี

ความชัดเจน การแต่งตั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไม่คำนึงถึงความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคลากร ตำแหน่งต่างๆตามโครงสร้างการทำงานขาดความเหมาะสม และไม่มีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพพร้อมกับเครือข่าย

ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ นำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ไม่ให้ข้อความจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก ไม่มีจิตสำนึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินกองทุน ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน และส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าแม่ค้าประกอบอาชีพค้าขายในตลาด กองทุนฯจึงขาดการรวมกลุ่ม

ด้านการบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีหลายรูปแบบ การตรวจสอบหนี้ที่ค้างชำระเพื่อนำเงินเข้าสู่ระบบไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพิ่ม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ได้จัดทำรายการรับ-จ่าย เงินกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบทุกครั้ง และการแสดงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน

ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ ขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดการบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ การขยายการให้บริการให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดโดยทั่วไปยังไม่บรรลุเป้าหมายของกองทุน การวางแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดการบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการประสานงานในกลุ่มชุมชนของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ

ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ ขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ และตำบล ขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทราบ ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลในการแก้ปัญหาความยากจนและเศรษฐกิจระดับชุมชน ไม่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือพบปะพูดคุยกันทำให้การรับรู้ข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่มีการประชุมชี้แจงข่าวสาร แจ้งปัญหาและการแก้ไขให้สมาชิกกองทุนทราบ ความคืบหน้าในแต่ละเดือน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่มีส่วนร่วมในการให้และรับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานของกองทุน

ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากลงมา ได้แก่ งบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกูน้อยไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ การจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านขาดการสนับสนุนและให้มีขีดความสามารถจัดระบบเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสารในการเก็บเงินกองทุนสำหรับสมาชิกมีความยากลำบากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินยังไม่ชัดเจน และผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุนทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปรากฏผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีเพศต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามอายุ เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีอายุ

ต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามอาชีพ เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีอาชีพต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 4 แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นำเสนอโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่ม (Categories) และเป็นแบบแผน (Pattern) ดูความเหมือนและความแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นกลุ่มได้ดังนี้

ด้านบุคลากรบริหารกองทุน เรื่องการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสมมีการเล่นพรรคเล่นพวก แนวทางแก้ไข เปิดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกคณะกรรมการ การประชุมโดยให้สมาชิกเข้าร่วมพิจารณาด้วย การประชุมสามัญประจำปี ควรแจ้งให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง การประชุมแต่ละครั้งต้องให้สมาชิกเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เปิดเวทีชาวบ้าน การประชุมควรแจ้งให้ชัดเจนว่าขาดตำแหน่งอะไรบ้าง การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านให้เลือกตามความรู้ความสามารถ จัดให้มีการเลือกตั้งกำหนดการรับเป็นกรรมการตาม พ.ร.บ. ที่นโยบายกำหนด ตั้งเวที

ประชาคมใหม่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่แทนชุดเก่าที่หมดความน่าเชื่อถือ ประชุมโดยให้สมาชิกเข้าร่วมพิจารณา

ส่วนเรื่องโครงสร้างงานขาดความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไข เปิดอบรมโครงการภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม เปิดอบรมโครงการผู้บริหารคุณภาพ ในยุคการแข่งขัน เปิดอบรมโครงการพัฒนาองค์กรในยุคกระแสโลกาภิวัตน์

ด้านสมาชิกกองทุน เรื่องนำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน กับเรื่องไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน แนวทางแก้ไข ปลุกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกองทุน ส่งเสริมการออมให้กับสมาชิกและนำเงินออมมาค้ำเงินกู้ให้ ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สินเชื่อกับสมาชิก ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนโดยให้สวัสดิการเป็นตัวแทนของแรงจูงใจ จัดให้มีทางเลือกการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกให้กับธนาคาร โดยตรงตามระเบียบเดิม ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน เน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกมากขึ้น จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและเครือข่าย

ด้านการบัญชี เรื่องไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน เรื่องรูปแบบบัญชีของกองทุน หมู่บ้านมีหลายรูปแบบ กับเรื่องไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน สำหรับประชาชน แนวทางแก้ไข การจัดทำรายรับ-รายจ่าย ควรให้มีระบบบัญชีที่มีมาตรฐาน เดียวกัน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีและงบดุลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ แสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการและสถานะการเงินของรัฐ ลดความเสี่ยงของการบริหารกองทุน/ธนาคารหมู่บ้าน เช่น พัฒนาศักยภาพด้านบัญชีฐานข้อมูล การพิจารณาโครงการเงินกู้ควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วนโดยดูจากรูปแบบบัญชีที่ถูกต้องชัดเจน กรณีกองทุนหมู่บ้านมีปัญหาหนี้ค้างชำระหรือเงินขาดบัญชีควรแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ส่งเสริมและสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยงเชิญชวนสมาชิคนำเงินมาฝาก เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือคนจนต่อไป

ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดการประเมินผลโครงการกองทุน กับเรื่องการปฏิบัติตามแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านยังมีข้อผิดพลาด แนวทางแก้ไข การวางแผนโครงการควร

จัดให้มีรูปแบบการบูรณาการโดยประชาชน ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านและเครือข่ายการบูรณาการควรมีปัจจัยสนับสนุน คือจิตสำนึก ความต้องการ และศักยภาพชุมชน ผู้นำชุมชน การเรียนรู้ของชุมชน ความสามัคคีของคนในชุมชนให้มีการศึกษารูปแบบการบูรณาการตลอดจนเงื่อนไขสนับสนุนเพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ จัดให้มีการส่งเสริมการออมให้มีกองทุนประกันความเสี่ยง การแบ่งกลุ่มความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน เน้นให้คณะกรรมการมีการสื่อสารกับสมาชิกให้มากขึ้นให้เครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ มีการขับเคลื่อนนโยบายกองทุน แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข คู่มือปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน

ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน เรื่องขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล กับเรื่องขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุน แนวทางแก้ไข ควรให้ผู้ประสานงานหลักคือศูนย์ประสานงานเครือข่าย ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด อำเภอ ตำบล สร้างการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน การพึ่งพาตนเองของเครือข่ายเพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานภาคีร่วมและบูรณาการกับงานอื่นๆ ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาของแต่ละกองทุนหมู่บ้านจัดกระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมและถ่ายทอดเป็นบทเรียน ขยายผลเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านต้นแบบ ให้มีความสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายระดับตำบล เพราะอยู่ใกล้ชิดที่สุดกับกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดพบปะหารือระหว่างสมาชิกกองทุนและเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน เรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน กับเรื่องสมาชิกกองทุน มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ แนวทางแก้ไข ให้มีการส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง จัดอบรมให้ความรู้กรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ควรให้คณะกรรมการเครือข่ายร่วมติดตามแนะนำกองทุนที่มีจำนวนมากซึ่งติดตามไม่ทั่วถึง เน้นย้ำการ

รายงานผลแก่คณะกรรมการให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง กรรมการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม จัดหาสิ่งตอบแทน สร้างขวัญ กำลังใจ และจัดหางบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง"สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี" สามารถอภิปรายผลและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีเพศต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือมาศ เกียรณัย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและประเภทกองทุนแตกต่างกันมีบทบาทต่อการจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีบทบาทต่อการจัดการกองทุนและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน พบว่าจำนวนเงินของกองทุนมีไม่เพียงพอ ระยะเวลาการใช้คืนเงินกู้สั้นเกินไป ควรกำหนดให้เหมาะสมกับจำนวนเงินและอาชีพและควรมีการพักชำระหนี้เฉพาะเงินต้น

2. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามอายุ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีอายุต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัตร ธรรมาภิรมย์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ที่ต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ขาดความรู้ด้านบัญชี-งบดุล ขาดการพัฒนาเครือข่าย ขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เงินทุนไม่พอเพียง โดยมีแนวทางในการพัฒนา

กองทุนหมู่บ้านที่สำคัญ คือ จัดประชุมชี้แจงงานการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นประจำ จัดอบรมการทำบัญชี-งบดุล จัดสรรเงินทุนเพิ่ม กรรมการต้องมีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต

3. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำแลง จิระวิชัยฤทธิ์ (2546) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอ่างทอง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมี 3 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน การได้รับการฝึกอบรมและการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน ได้แก่ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ กรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความสามารถในการทำงานและสมาชิกส่งเงินไม่ตรงตามกำหนด

4. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามอาชีพ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือมาศ เกียรณัย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและประเภทกองทุนแตกต่างกันมีบทบาทต่อการจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยสิทธิ์ หมายสุข (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: ศึกษากรณีกองทุนชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง

อาชีพ การได้รับการฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 เมื่อสมาชิกรำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนกับสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

1.2 เมื่อสมาชิกไม่มีจิตสำนึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุนฯ ควรปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของกองทุน และมีวินัยต่อกองทุนฯ

1.3 เมื่อสมาชิกไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินกองทุน ควรส่งเสริมกองทุนให้มีการจัดชั้นสมาชิกเพื่อใช้ประกอบในการให้สินเชื่อแก่สมาชิก

1.4 เมื่อสมาชิกกองทุนฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน ควรจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้เพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเพิ่มเติมในรายละเอียด เรื่องการติดตามการนำเงินกู้ไปใช้ดำเนินโครงการของสมาชิก ว่ามีโครงการใดบ้างที่ประสบความสำเร็จ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.3 ควรมีการศึกษากิจกรรมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในระยะยาวหลังดำเนินโครงการประมาณ 3 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี

แนวโน้มการพัฒนาในอนาคต

กลยุทธ์ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การค้นหาและพัฒนาองค์ความรู้ สร้างองค์ความรู้และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

2. การบูรณาการทุกชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายและกลไกในระดับพื้นที่ พัฒนาเครือข่ายในทุกระดับ บูรณาการกองทุนต่างๆ ในชุมชน และโครงการของภาคีพัฒนา

3. การสนับสนุนการพัฒนากองทุน และระบบฐานข้อมูล สร้างระบบฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน การเงินชุมชนเชื่อมโยงส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง

4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาให้มีความสำคัญกับการติดตาม ตรวจสอบโดยชุมชนเอง

บรรณานุกรม

- กนกพร น้อยปรีชา. 2546. ความพร้อมและความสามารถในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในจังหวัด
สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กนกรัตน์ กิตติวัฒน์. 2543. การจัดการกองทุนทางสังคมในชุมชนเมือง : กรณีศึกษากลุ่มออม
ทรัพย์บางซื่อพัฒนา. จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคม
วิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลลักษณ์ ดิษญนันท์. 2545. ศักยภาพและปัญหาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กองวิชาการและแผนงาน. 2544. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอปากเกร็ด. (พ.ศ. 2528 – 2553)
- กาญจนา สวัสดิ์. 2554. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอ
บ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- คณะกรรมการพัฒนาชุมชน. 2544. คู่มือการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: ชันวาทธุรกิจ
ม.ป.ท.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการ
จัดตั้งและดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- คู่มือแผนพัฒนาธุรกิจกองทุนหมู่บ้าน. 2535. หลักการและแนวคิดการบริหารกองทุนหมู่บ้านเพื่อ
พัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนนทบุรี : คณะผู้บริหารสถาบันการเงินชุมชนปาก
เกร็ดร่วมใจ 2.
- เครือมาศ เจียรนัย. 2548. บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อการจัดการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จินตนา จรรย์จิตร. 2544. ศึกษาการดำเนินงานและผลกระทบจากการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการ
ชุมชนของกลุ่มออมทรัพย์ที่มีผลงานดีเด่นในอำเภोजะจะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- จันทนา สุทธิจารี. 2544. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพฯ. วี เจ ปรีณิตัง.
- จันทร์เพ็ญ ยศเสนีย์. 2545. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญา นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำแลง จิระวิชัย. 2546. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดอ่างทอง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2547. วัฒนธรรมหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ สถาบันพัฒนาชนบทมูลนิธิหมู่บ้าน.
- เฉลย แสงอุตสาห. 2544. การก่อเกิด การพัฒนา และการนำไปปฏิบัติของนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนงกรณ์ กุณทลบุตร. 2546. การจัดการระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชินรัตน์ สมสืบ. 2539. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร. สถาบันพัฒนาชนบทมูลนิธิหมู่บ้าน.
- ชัยสิทธิ์ หมายสุข. 2545. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2544. การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าดงลำพัน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณรงค์ ขวาลสันติ. 2544. ผลที่ได้รับจากเงินกองทุนหมู่บ้านในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐสุดา ชุมคง. 2547. การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกองทุนชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบางพุดสามัคคี 3. อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การศึกษาค้นคว้าวิจัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2541. การบริหารการพัฒนา : ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรพันธ์ ศุกระสร. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : ศึกษากรณีกองทุนหมู่บ้าน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถาวร บุตรราช. 2550. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกในชนบท อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. 2549. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ กุรุสภา.
- ทับทิม วงศ์ประยูรและคณะ. 2545. เศรษฐศาสตร์ มหภาค 1. กรุงเทพฯ ศักดิ์โสภารพิมพ์.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. 2547. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา. กรุงเทพฯ ศักดิ์โสภารพิมพ์.
- ธงชัย สันตวงษ์. 2541. หลักการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- ธวัชชัย เวียงภิรมย์. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิคม สนั่นเครื่อง. 2550. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิพนธ์ ดิขวงศ์. 2546. การบริหารกองทุนหมู่บ้านเขตตำบลเมืองเส้น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวสน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ ศักดิ์โสภารพิมพ์.
- บรรจบ เนียมมณี. 2523. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัณฑิต นันทนาพรชัย. 2547. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม อภิชาติการพิมพ์.

- ประกอบ กรรณสูต. 2542. **ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วลี. 2541. **ประชาคมตำบล**. กรุงเทพฯ มติชน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2542. **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พงศ์ธร ไจมนต์. 2549. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในพื้นที่ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี. 2549. **การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. ปทุมธานี สำนักงาน.
- พัฒนาชุมชนอำเภอคลองหลวง. 2551. **การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. ปทุมธานี สำนักงาน.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2547. **ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพฯ ดี แอนด์ เอส.
- มนตรี กระพุ่มมัลย์. 2546. **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขงยุทธ เจริญรัตน์. 2545. **การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ราชบัณฑิตสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2525**. กรุงเทพฯ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รัตนา สายคณิต. 2547. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- ระพีพรรณ กิจนา. 2540. **การศึกษาผลลัพธ์และผลกระทบอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- เรวัตร ธรรมาภิรมย์. 2548. **ประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร.** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลาวัลย์ ชานมณีรัตน์. 2547. **การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง : กรณีศึกษา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน. 2541. **การพัฒนาชนบทไทย.** กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. 2540. **ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน : ประชาชน ข้าราชการและผู้นำรัฐบาล.** กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์.
- สุดา เป๊ะป่อง. 2544. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวที่กู้ยืมเงินในอำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษย์นิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรางค์ อีลา. 2547. **ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาตำบลเรียง อำเภอธำมธาร จังหวัดนราธิวาส.** ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมคิด บางโม. 2540. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการในองค์กร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ วิทยพัฒน์.
- สมชาย กรุสวนสมบัติ. 2547. **รายงานการวิจัยเรื่องการปรับปรุงรูปแบบโครงสร้าง และวิธีการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม มูลนิธิบูรณชนบทแห่งประเทศไทย.
- สมบุรณ์ หอมเอนก. 2546. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลคลองไผ่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดราชบุรี.** ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ บุตรราช. 2549. **การบริหารจัดการเงินกู้กองทุนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2548.** ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต. 2541. **แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเมือง.** กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ท้องถิ่น.

- สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. รายงานการวิจัย
เชิงปฏิบัติการติดตามส่งเสริมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ.
- เสนีย์ อิจิ. 2545. ประสิทธิภาพในการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อินสอน บัวเขียว. 2547. สารสำคัญการบริหารงานชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ พิราบ.
- อรพินทร์ สฟโชคชัย. 2548. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ มูลนิธิ
สถาบันเพื่อการวิจัยการพัฒนประเทศไทย.
- Affeck, Arthur and Mellor, Mary. 2006. **Community Development Finance : A Neo-Market
Solution to Social Exclusion ?**. Journal of Social Policy.
- Best, John W. 2001. **Research in Education**. New Jersey : Englewood Cliffs.
- Bhatt, Nitin, and Tang, Shui-Yan. (2001). **Making microcredit work in the United States :
social, and administrative dimensions**. Economic Development Quartert.
- Chowdhury, Prabel & Roy. 2005. **Group-lending : Sequential financing, lender monitoring
and joint liability**. Journal of Development Economics.
- Crobach L.J. 1970. **Essential of Teacher Psychological Testing**. Indiana University : Mc-Grow
Hill
- Gomez, Rafact, Santor & Eric. 2001. **Membership has its privileges : the effect of social capital
and neighborhood characteristics on the earnings of microfinance borrowers**.
Canadian Journal of Economics.
- Granitsas, Akman, Sheehan and Deidre. 2001. **Grassroots capitalism**. Far Eastern Economic
Review.
- Mcintosh, Craig and Wydick, Bruce. 2005. **Competition and Microfinance**. Journal of
Development Economics.
- Nourse, Timothy H. 2001. **The missing parts of microfinance : services for consumption and
insurance**. SA/S Review.
- Srivastava, Paritosh. 2005. **Reducing Poverty and Empowering Communities**. UN Chronicle.
- Riggs, Fred, (1987). **Thailand: The Modernization of a Bureaucratize Polity**. Honolulu: East-
West Center Press.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ พิศเพลิน เขียวหวาน
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยราชพฤกษ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน
อดีตผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยราชพฤกษ์
3. ดร. ปรัชญา ชุ่มนาเสียว
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ขอผลงานทางวิชาการในการดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

ข้อมูลต่างๆที่ได้จากคำตอบของท่านจะใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลผูกพันหรือส่งผลกระทบต่อในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 29 ปี

() 30-39 ปี

() 40-49 ปี

() 50-59 ปี

() 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่า ม. 6

() ม. 6 หรือ ปวช.

() ปวส.หรืออนุปริญญา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

4. อาชีพ

() ค้าขาย

() รับจ้างทั่วไป

() ธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานบริษัทเอกชน

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() อื่นๆ โปรดระบุ

5. ตำแหน่ง

() กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

() สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดอ่านประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบัญชี ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ขอท่านโปรดพิจารณาว่าการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆในแต่ละข้อมีปัญหาน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับปัญหาของท่าน

มีปัญหามากที่สุด	หมายถึง	มีปัญหาทุกครั้งหรือ 80 % ขึ้นไป
มีปัญหามาก	หมายถึง	มีปัญหาทุกครั้งหรือ 60-70 %
มีปัญหาปานกลาง	หมายถึง	มีปัญหาทุกครั้งหรือ 50 %
มีปัญหาน้อย	หมายถึง	มีปัญหาทุกครั้งหรือ 40 %
มีปัญหาน้อยที่สุด	หมายถึง	มีปัญหาทุกครั้งหรือ 30 %

สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบุคลากรบริหารกองทุนหมู่บ้าน					
1. โครงสร้างงานขาดความเหมาะสม					
2. ตำแหน่งต่างๆตามโครงสร้างการทำงานขาดความเหมาะสม					
3. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน					
4. ไม่มีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพร่วมกับเครือข่าย					
5. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เหมาะสม มีการเล่นพรรคเล่นพวก ขาดการคำนึงถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
6. การแต่งตั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไม่คำนึงถึงความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคลากร					

สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน					
1. ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าแม่ค้าประกอบอาชีพค้าขายในตลาด กองทุนจึงขาดการรวมกลุ่ม					
2. ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกองทุน					
3. ไม่มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน					
4. ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนกู้เงินกองทุน					
5. นำเงินไปใช้จ่ายในการลงทุนไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกองทุน					
6. ไม่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินของตนเองแก่สถาบันการเงินเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก					
ด้านการบัญชี					
1. รูปแบบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีหลายรูปแบบ					
2. ไม่มีรูปแบบการตรวจสอบบัญชีที่ชัดเจน					
3. การแสดงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน					
4. การตรวจสอบหนี้ที่ค้างชำระเพื่อนำเงินเข้าสู่ระบบไม่ทันกับความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพิ่ม					
5. ไม่มีการจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสำหรับประชาชน					
6. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่ได้จัดทำรายการรับ-จ่าย เงินกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบทุกครั้ง					

สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผนกองทุนหมู่บ้าน					
1. การวางแผนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดการบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ					
2. การปฏิบัติตามแผนการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังมีข้อผิดพลาดการบริหารโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ					
3. การประสานงานในกลุ่มชุมชนของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ					
4. ขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในทุกลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง					
5. ขาดการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง					
6. การขยายการให้บริการให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด โดยทั่วไปยังไม่บรรลุเป้าหมายของกองทุน					

สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน					
1. ขาดผู้ประสานงานหลักในเรื่องข้อมูลระหว่างจังหวัด อำเภอ และ ตำบล					
2. ขาดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่างๆในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และ ส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆทราบ					
3. ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ สอดรับและเกื้อกูลในการแก้ปัญหาความยากจนและเศรษฐกิจระดับ ชุมชน					
4. ไม่มีการประชุมชี้แจงข่าวสาร แจ้งปัญหาและการแก้ไขให้สมาชิก กองทุนทราบความคืบหน้าในแต่ละเดือน					
5. ไม่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือพบปะคุยกันทำให้การ รับรู้ข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า					
6. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่มีส่วนร่วมในการให้และ รับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานของกองทุน					

สภาพปัญหาการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน					
1. การจัดเก็บเงินกองทุนหมู่บ้านขาดการสนับสนุนและให้มีจิต ความสามารถจัดระบบเงินกองทุนให้มีประสิทธิภาพ					
2. ระบบการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินยังไม่ ชัดเจน					
3. การติดต่อสื่อสารในการเก็บเงินกองทุนสำหรับสมาชิกมีความ ยากลำบากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล					
4. ผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุนทำหน้าที่ประเมินผลการใช้จ่ายการจัดเก็บ เงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย					
5. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ความเข้าใจ ในการ ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์					
6. งบประมาณในการบริหารจัดการมีปัญหาเพราะจำนวนเงินกู้ไม่ พอกับความต้องการของสมาชิกกองทุน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ค รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายนิติ ขลิบทอง

ผู้อำนวยการสำนักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. นายบุญโฮม อินทร์ทอง

ผู้จัดการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. นาวาอากาศเอกสมศักดิ์ กลั่นเอี่ยม

ประธานกรรมการสถาบันการเงินชุมชนวัดรวกศรีทอง อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4. นายอดิเทพ ปิจชัยผา

ประธานกรรมการสถาบันการเงินชุมชนพระปิ่น 3 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

5. นายมนัส พนมนิเวศน์

ประธานกรรมการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

6. นายธัญญ์บวรพงศ์ พลอยเพชร

ประธานกรรมการชุมชนเมืองบางพุดสามัคคี 5 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

7. นายสมควร ชาญทหาร

ประธานกองทุน เสาธงหิน หมู่ 5 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์
ภูมิลำเนา	อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/108 หมู่ 5 ซอยสายไหม ถนนสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2549	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2553	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปริญญาเอกด้านการบริหารการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2526 – 2528	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2529 – 2531	สำนักการคลัง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532 – 2534	ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น สำนักงานเขตพญาไท ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535 – 2540	ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น สำนักงานเขตลาดพร้าว ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541 – 2552	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จังหวัดนนทบุรี